

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

EGÅ
VED ÅRHUS
ungdoms
højskole

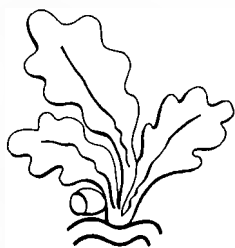
DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Egaa-Bogen

Elevforeningens Årsskrift
1974

Egå ungdomshøjskole

Udgivet af elevforeningen 1974

Indhold

En hilsen.	5
Studietur til USA.	7
De erhvervsfaglige grunduddannelser.	11
Du, menneske?	19
Efter et u-landsbesøg.	21
Optegnelser.	25
De venter	28
Noget om Roskilde Universitetscenter.	30
Nogle indtryk fra Moskva.	33
Et farvel til friheden?	37
Diverse arrangementer.	42
Et par oplevelser fra Kenya.	45
Institutionens generalforsamling 1. november 1974.	47
Til 10-års jubilarene - og lidt om nogle af dem.	49
Vedtægter for Egå elevforening.	54
Forskelligt.	56
Regnskaber.	57
Kursister januar-maj 1974.	58
Kursister august-december 1974.	60

En hilsen

At sende en hilsen til alle gamle elever her i Egå-bogen er som at kaste flaskeposter i det store hav. Det er svært at forestille sig, hvordan hilsnerne når frem til hver enkelt af jer – og hvor i verden.

Det er også spændende at tænke på alle de forskellige livsopgaver I er i gang med i jeres dagligdag. Kursistholdene og lærerne på skolen skiftes ud efterhånden, men alle tager de noget med fra stedet, hvor de har levet sammen.

Personalet ved Egå Ungdoms-Højskole vil gerne understrege forbindelsen ved at sende alle, der har haft deres gang på skolen, de bedste ønsker for det nye år.

*Erik Pül Christensen Henning Gregersen Else Jensen
Gunhild Skovmand Jensen Inge-Lise Ravn Jürgensen Bo Kjems
Kjeld Krarup Elna Marie Madsen Elo Madsen Birgit Mahler
P. Leth Mygind Aino Pedersen Inge Rosenberg
Irene Søndergaard Ove Sørensen Aneta Thomsen
Mogens Vestergård*

Studietur til USA

I perioden 1. september – 31. december 1973 havde jeg orlov fra højskolen for i USA bl.a. at studere brugen af billeder i undervisning. Jeg havde i et års tid tumlet med ideen om at søge et halvt års orlov for at hente nye impulser fra udlandet. Pludselig sidst i marts modtog vi på skolen en invitation til at følge et semester på et middelstort college, St. Cloud State College i Minnesota. Orloven, der skulle søges før 1. april, blev på de sparsomme oplysninger, jeg foreløbig havde, søgt pr. 30. marts. I første omgang blev der fra ministeriet spurgt om supplerende oplysninger. De blev indhentet hos en til college hørende professor, der på dette tidspunkt opholdt sig i København. Med endnu et brev til undervisningsministeriet blev orloven bevilget pr. 9. maj. Vi ansatte Peer Jacobsen som vikar for mig. Der var ingen vej tilbage. Min kone Solveig havde også fået orlov med stipendium fra sit arbejde for at kunne studere sociale institutioner og psykologi. Vores søn Mads på 2 år skulle opleve at være barn i USA.

Jeg afsluttede først mit arbejde på højskolen et par dage ind i september. Fredag den 8. september sad vi i flyet på vej til New York. Kl. 11,45 lokal tid ankom vi til Kennedy Lufthavnen. Her havde vi lejet en bil i en uge for selv at køre de knap 4000 km til Minnesota. Jeg vil undlade rejsebeskrivelsen, men blot nævne, at vi vil betænke os to gange før vi en anden gang vælger at ankomme til en millionby med 60 kg bagage og et 2 års barn, uden at kende nogle – endsige byen! Vi kom dog ud af byen og over »choket«. Efter 6 overnatninger på diverse moteller nåede vi via Canada til St. Cloud i Minnesota.

Vi boede de godt 3 mdr. i et amerikansk hjem, hvor husets ejere var i Danmark, mens deres ældste 23 årige datter, collegestuderende, soldaterenke (vietnamkrigen) styrede hjemmet for sin 16 årige bror samt sin egen søn på 15 mdr. En stor del af studieturens udbytte kan vi takke denne private indkvartering for, som gav os en tæt berøring med amerikanernes livsform. Vi studerede ca. 15 timer hver på college forskudt for hinanden, så vi alle tre fik vores tur som barnepige for de to børn.

Mine oprindelige studieønsker måtte jeg ændre. Efter samråd med en AV professor måtte jeg opgive et kursus i fotografiske processer i de informative medier. Kurset var kun for begyndere som supplement til bibliotekaruddannelsen. I stedet fik jeg arrangeret et fristudium på det til col-

lege hørende Learning Resources Center. Det er at sammenligne med et meget avanceret bibliotek. Her fik jeg mulighed for at studere BRUGEN AF AUDIOVISUELLE HJÆLPEMIDLER, herunder et internt TV med 96 variable indlæringsprogrammer, som man kunne dreje via telefonskive. Lydindlæringsprogrammer kunne drejes fra hjemmetelefon. Man producerede selv indlæringsprogrammer, hvilket jeg også fik indsigt i. Jeg tilbød at fremstille et program om danske folkehøjskoler bygget over medbragte dias. Med det var for specielt.

Ved siden af AV studierne deltog jeg som studerende ved to fotokurser, hvor jeg belært af den første ændring ikke skilte med kvalifikationer, da jeg netop ønskede at se, hvordan en undervisning foregik indefra. Det var virkelig udbytterigt at se, hvordan man under kunstfalkutetet dyrkede AVANCERET ARBEJDE MED FOTOGRAFI med baggrund i kunsthistorien i modsætning til arbejdet under massekommunikation i VISUEL KOMMUNIKATION med baggrund i nyhedsformidlingen. På disse to kurser og under private samtaler med instruktørerne og de studerende fik jeg åbnet for mange nye synsvinkler i betragtningen og brugen af billedet. De materielle arbejdsvilkår var både under kunst og massekommunikation meget dårlige. Begge instruktører beklagede mørkekammerstandarden, men henviste til lovede bedringer i løbet af 1974. Det var i øvrigt minimalt, hvilken hjælp de studerende fik i værkstedet, idet undervisningen var lagt an på diskussion og kritik af færdige resultater. Man stiledede under kunst frem mod at aflevere en afsluttende portefolie. I massekommunikation havde man flere delopgaver. Selvfølgelig blev alt det afleverede karakterbedømt.

En stor modsætning til denne fotoundervisning fandt jeg på en fagskole, hvor de underviste i KOMMERCIEL FOTOGRAFERING. Jeg blev gennem en ven, som var elev på skolen, indbudt til at gæste den. Skolen var heldags og med godt 2000 studerende, hvoraf kun 20 gik til fotostudierne. Det kørte under en prøveordning, betinget af at mindst 51 pct. af de studerende efter endt studium fik hovedbeskæftigelse i fag med tilknytning til fotografering. Udstyret og lokalerne var helt på toppen – min betegnelse »fotolærerens paradis«. Undervisningen foregik i en samarbejdsvillig ånd, som vel er betinget af, at man ikke står hinanden på tærerne. Man havde mørkekammer på ca. 40 m², klippe-, tørre- og diskussionsrum på godt 60 m² + atelier på 60 m² og depotrum m.m. alt med adgang fra opholdsrummet i midten af herligheden. Dagen var tilpas afvekslet af teori, praktik og bedømmelse kun afbrudt af 1 times socialfag. De studerende fulgte en undervisningsplan individuelt dog med fælles små teoriindslag og bedømmelsesmøder. Jeg var rundt for at se på de øvrige aktiviteter på

denne tekniske fagskole. Den vidnede om et målbevidst engagement fra de studerendes side.

For at gøre forbindelsen til mit arbejde på højskolen tættere besøgte jeg også en High School – en skoleform som i niveau ligger mellem vores real-skole og gymnasium (9–12 skoleår). På denne efter U.S.-normer vist meget avancerede skole med godt 2000 elever kørte man med 20 minutters moduler. En dag bestod af 21 moduler dvs. 6 timer og 40 minutter, hvoraf 2 daglige pause- og spisemoduler. Ellers måtte man max. bruge 3 minutter til at skifte klasseværelse. Jeg blev vist rundt af en elev fra 11. klasse. Efter den obligatoriske velkomst af rektor over vidiotape fik jeg gennem denne elev et udmærket indblik i skolen, som trods sine til tider stramme love og cirkulærer (jeg var nær blevet udvist af kantinen p.g.a. manglende gæstekort) så ud til at danne et godt studiemiljø med mulighed for egne studie-sammensætninger. Jeg bemærkede, at man kunne vælge mellem de forskellige skrive- og audiovisuelle kommunikationsformer. Af valgmuligheder tilknyttet foto kan nævnes: Sort-hvid- og farve fotografi, grafiske fotografi og silketryk samt fotojournalistik. Dette foregik i mere beskedne lokaler, som for rimelige midler var indrettet af fagets medarbejdere – på mange måder mønsterværdige lokaler, som jeg med tiden nok vil hente impulser fra til brug på Egå.

Ud over mine indtryk fra forskellige uddannelsesorganer arrangerede jeg med familien ture i vores lille bil, som vi havde købt. Vi fik her indtryk fra egnen i og omkring Minnesota. Det største indtryk gjorde besøgene i to indianerreservater med deltagelse i »Den vilde ris' fest«. Indianernes historie er i høj grad knyttet til Minnesota, hvorfor vi gennem hele vort ophold søgte at trænge mere ind i problematikken – indvandrerne kontra indianerne (Amerikas oprindelige befolkning), som i dag søges sluset ind i det vestlige kulturmønster. I South Dakota så vi det underfundige »Bad Lands« nær Woonded Knee, som p.g.a. mordet på en indianerleder var for farligt at besøge.

Vi samlede gennem de godt 3 måneder så mange indtryk, som endnu ikke efter et år virkelig har bundfældet sig – det gærer stadig. Tidspunktet vil markere sig i verdenshistorien: Chile – Watergate – Spiro Agnew's afgang – Ford's udnævnelse til vicepræsident og sidst, men ikke mindst energikrisen, hvis virkninger i dag føles uovervindelige i det amerikanske samfund jvf. Kissingers og Fords seneste udtalelser – supermagten truer!

Erik Pill Christensen

De erhvervsfaglige grunduddannelser

Den følgende artikel har til formål at give en orientering om de erhvervsfaglige grunduddannelser. Vi vil beskæftige os med baggrunden for den nye uddannelse, med dens forberedelse og endelig med dens indhold i forsøgsårene frem til 1976. Den korrekte betegnelse for uddannelsen frem til da er egentlig »de erhvervsfaglige forsøgsuddannelser«, men det er næppe muligt at opretholde en konsekvent adskillelse af EFG og EFF. En fyldigere vurdering og kritik af uddannelsen ligger uden for artiklens rammer.

Baggrund

Der har i de senere år været en stigende utilfredshed blandt lærlinge og i deres organisationer »Lærlingenes LO« og »Faglig Ungdom« med deres egen uddannelse. Samtidig har der hos arbejdskøberne og deres organisationer »Dansk Arbejdsgiverforening« og »Håndværksrådet« været en stigende erkendelse af den traditionelle mesterlæres utilstrækkelighed. Det er karakteristisk for gennemførelsen af den nye faglige uddannelse, at der har været fuld enighed om principperne og bred enighed om detaljerne.

Lærlingenes utilfredshed med mesterlæren er nået ud til en bredere befolkningskreds gennem de sidste års lærlingerapporter med titler som »Hvad en lærling kan bruges til« og »Anklageskrift mod mesterlæren«. Styrken i disse rapporter ligger i lærlingenes egen beskrivelse af deres arbejdssituation i en kombination af kendsgerninger og holdninger. Det hævdes f.eks. at en lærlingeuddannelse er dyr, ikke for mester, men for lærling. Og det belyses ved et enkelt og formentligt realistisk regnestykke: differencen mellem arbejdsmandsløn i 2 år + svendeløn i 2 år og lærlingeløn i 4 år udgjorde ca. 43.000 kr. i 1971 (Faglig Ungdom, Aarhus: »Lærlingerapporten«, s. 30). Til oplysning tjener at der er mange eksempler på, at lærlingen de første 2 år af sin læretid udfører arbejdsmandsarbejde og de sidste 2 år svendearbejde – alt for lærlingeløn. Lærlingeuddannelsen hævdes med andre ord at være en nem genvej til billig arbejdskraft og som sådan en guldgrube for mester. Mere generelt indvendes det mod mesterlæren, at en øget specialisering og arbejdsdeling resulterer i en ensidig uddannelse, som ikke levner den uddannede lærling stor valgmulighed senere i livet. Under mesterlæren anbringes lærlingen fra første dag i et stift mønster med ca. 150 adskilte båse.

Fra arbejdskøbers side har kritikken mod mesterlæren været mere vanskelig at få øje på. Når man alligevel har deltaget i samtlige de udvalg, der har forberedt den nye uddannelse, skyldes det en voksende erkendelse af at mesterlæren mere og mere hører fortiden til. Dækkende for indstillingen er formentlig nogle udtalelser som Arbejdsgiverforeningens repræsentant i forsøgsuddannelsens styrende organ Forsøgsrådet er kommet med. Han udtaler til bladet »Arbejdsgiveren« (10. juni 1974): »Vi kan hurtigt blive enige om, at mesterlæren var god nok. Jeg siger udtrykkeligt *var* – ikke er« og lidt senere: »Mesterlæren var i sin tid den bedste og billigste uddannelsesform, men tiden løb fra den.«

Når lønkampens parter således er enige om at bære mesterlæren til graven, hænger det sammen med at dens manglende livskraft blot er et enkelt træk ved den generelle uddannelsesopbygning i Danmark i dag. Der er i dag en almindelig tendens til forlængelse af skoleuddannelsen. Samtidig er der stærke ønsker om at styrke de almene fag i al uddannelse samtidig med en udskydelse af specialiseringen. Samfundets uddannelsesøkonomiske målsætning i dag er at give arbejdskraften en bredt anvendelig, grundlæggende erhvervsfaglig kompetence. Uddannelsesøkonomien er nært forbundet med den samfundsmæssige udvikling.

Mesterlæren byggede på en produktionsform, der udvikledes i det feudale samfund. Det typiske for dette samfund var de små håndværksteder og de nære personlige forbindelser mellem mester, svend og lærling. Det er ikke uden historisk baggrund, at mesterlæren har koncentreret sig til mindre virksomheder og håndværksforretninger og at kontakten og kontrakten oftest er et resultat af personlige forbindelser. Når mesterlæren nu efterhånden forsvinder helt, skyldes det ganske enkelt at en feudal måde at organisere produktionen på ikke er hensigtsmæssig på det udviklingstrin som produktivkræfterne har nået i slutningen af det 20. århundrede. Forholdene var blevet en lænke for udviklingen: »På et vist trin i deres udvikling kommer samfundets materielle produktivkræfter i strid med de forhåndenværende produktionsforhold, eller, hvad der kun er et juridisk udtryk for det samme, med de ejendomsforhold, inden for hvilke de hidtil har bevæget sig. Fra at være produktivkræfternes udviklingsformer slår disse forhold om til at blive lænker for dem. Der indtræder da en epoke med sociale revolutioner« (Karl Marx, 1859).

Ændringen af den faglige uddannelse i Danmark er i al beskedenhed en lille social revolution. Også selv om det ikke er formuleret sådan hverken i den betænkning eller den lov, vi nu skal vende os til.

Forberedelse

Samtidig med arbejdsmarkedets voksende erkendelse af mesterlærens util-

strækkelighed har undervisningsministeriet sat en revision af lovgrundlaget i gang. (Lovgrundlaget var loven om lærlingeforhold fra 1956). Ministeriet nedsatte i 1967 *udvalget vedrørende de faglige grunduddannelser* der fik til opgave »at foretage en gennemgang af de gældende bestemmelser om de unges faglige uddannelser, og at udarbejde udkast til ændringer i den nuværende uddannelsesstruktur for de faglige grunduddannelser inden for industri, håndværk og handels- og kontorområdet. Selve udvalget bestod af 6 repræsentanter for Dansk Arbejdsgiverforening (2), LO (2), arbejdsministeriet (1) og undervisningsministeriet (1). Undervisningsdirektør i sidstnævnte, O. I. Mikkelsen, blev formand. Mikkelsen-udvalget benyttede sig af nogle tilfornede, bl.a. fra Faglig Ungdom, samt en halv snes arbejdsgrupper dækkende de forskellige hovedfagområder.

Mikkelsen-udvalgets gennemgang af den daværende uddannelsesstruktur resulterede i en lang række kritikpunkter mod mesterlæren. Udvalget udtalte i enighed bl.a.: »Efter udvalgets opfattelse medfører lærlingeuddannelsernes nuværende struktur, at de unge for tidligt, og ofte uden at have en realistisk baggrund, skal vælge en faglig uddannelse . . . Der er under uddannelsesforløbet ringe eller ingen mulighed for overgang til andre parallelle uddannelser på en sådan måde, at det allerede lærte kan indgå som en del af den nye uddannelse . . . Det må endvidere nævnes, at den nuværende ordning, hvor uddannelsesforholdet stiftes ved aftale med en læremester, i visse tilfælde kan give en vilkårlig rekruttering af lærlinge . . . Der synes i visse tilfælde at mangle en tilstrækkelig planlægning af og instruktion under oplæringen i virksomhederne«. Ikke mindst det sidste punkt synes at imødekomme lærlingenes kritik af mesterlæren i vendinger, der også kan få arbejdsgivernes underskrift.

Anden halvdel af kommissoriet resulterede i nogle overvejelser og forslag vedrørende opbygningen af et uddannelsessystem for de 16–20 årige, herunder opbygningen af et erhvervsgymnasialt uddannelsessystem. Udvalget udarbejdede således en model for indpasning af de faglige grunduddannelser i det samlede uddannelsesbillede. Udvalget foreslog at opbygningen på en almen 9- eller 10-årig grundskole skulle bestå af en almen gymnasial og en erhvervsgymnasial uddannelse med omfattende overgangsmuligheder.

Udvalget sluttede med at anbefale iværksættelse af en række erhvervsgymnasiale forsøgsuddannelser samt en parallel gradvis nedtrapning af mesterlæren.

På denne anbefaling reagerede undervisningsministeriet ved i 1970 at nedsætte *udvalget til revision af lovgivningen vedrørende lærlingeuddannelserne*. Udvalget fik til opgave på grundlag af erfaringerne fra Mikkelsen-

sen-udvalget »at fremkomme med forslag til ændringer af den gældende lovgivning vedrørende de retlige og økonomiske forhold for unge under faglig uddannelse«. Udvalgets 13 medlemmer repræsenterede arbejdsmarkedets parter, kommuner, amter og berørte ministerier. Formanden var professor ved Handelshøjskolen i Aarhus, H. Lund Christiansen. Lund Christiansen-udvalget afgav året efter en betænkning om erhvervsfaglige grunduddannelser indeholdende et udkast til lov om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser. (Der er tale om Betænkning nr. 612, 1971, der tillige rummer Mikkelsen-udvalgets resultat som bilag).

Udvalget fremhævede bl.a. følgende principper for den nye forsøgsuddannelse:

1. De enkelte forsøg skal omfatte et større erhvervsområde indeholdende en fælles basisuddannelse med senere praktisk oplæring inden for et udvalgt fagområde.
2. Alle uddannelser skal indeholde undervisning i almene fag, der navnlig skal sigte mod en forståelse af erhvervs- og samfundslivet.
3. Undervisningsministeriet nedsætter et forsøgsråd, der skal varetage den overordnede planlægning og styring af forsøgsuddannelserne og være rådgivende over for ministeren.
4. En større del af uddannelsen end hidtil henlægges til faglige skoler og praktisk oplæring opfattes som praktikarbejde.

Undervisningsministeriet tilsluttede sig stort set Lund Christiansen-udvalgets forslag vedrørende indhold, opbygning og forsøgsorganer. Derimod kunne man af administrative grunde ikke følge udvalgsflertallets forslag om statslig og amtskommunal finansiering. Der er dog næppe tvivl om at politiske overvejelser har spillet ind. Flertallets forslag fulgte ordningen for gymnasieskoler og HF-kursus. At den socialdemokratiske regering ønskede at fjerne alle forbindelser til den traditionelle gymnasiale uddannelse fremgår tillige af, at den ikke ønskede at bibeholde Lund Christiansen-udvalgets forslag om at skabe et *erhvervsgymnasialt* uddannelsessystem. Resultatet blev at staten alene afholder såvel drifts- som anlægsudgifter. Heller ikke med hensyn til de uddannelsessøgendes økonomiske vilkår kunne ministeriet følge flertallet. Resultatet blev en tilføjelse til lovudkastet, hvori det bestemtes, at der kan ydes en godtgørelse svarende til lærlingelønnen på et tilsvarende uddannelsesstrin. Argumentet for denne for de uddannelsessøgende ugunstige ordning er, at det kun derved bliver muligt at foretage en realistisk sammenligning af lærlinguddannelse og forsøgsuddannelse m.h.t. rekrutteringsgrundlag.

Øvrige – overvejende redaktionelle – ændringer af lovudkastet fremgår af ministerens bemærkninger til lovforslaget fremsat den 14. marts 1972.

Efter en hurtig behandling i folketinget vedtoges *lov nr. 291 af 7. juni 1972 om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser*. Loven skal revideres senest i folketingsåret 1975–76.

Indhold

Med hjemmel i loven er der indtil nu oprettet forsøgsuddannelser inden for følgende hovedområder:

1. Bygge- og anlægsområdet (Herning og København).
2. Levnedsmiddelområdet (Roskilde, Aalborg, Holstebro, København).
3. Handels- og kontorområdet (Grenå, København, Mommark, Odense, Sønderborg, Aarhus).
4. Grafiske fag (København).
5. Jern- og metalområdet (Esbjerg, København, Odense, Aalborg).
6. Servicefag (Sønderborg, København).

Dertil kommer antagelig en grunduddannelse inden for landbrug.

Selve *uddannelsesforløbet* varierer stærkt fra område til område, men alle er præget af de samme grundprincipper:

1. Eleven starter med en bred basis, der omfatter hele hovedområdet og bevæger sig trinvis ud i en forgrening af uddannelsessystemet, der fører mod større og større specialisering.
2. Uddannelsen kan afbrydes på forskellig vis undervejs i forløbet og give forskellige grader af kompetence. Der er mulighed for på et senere tidspunkt at gå ind i uddannelsen igen.
3. Sideløbende med den faglige uddannelse modtager eleven undervisning i »alment orienterende« stof, der skal fungere som en vedligeholdelse af (folke)skolekundskaberne, men »navnlig sigter mod at give den uddannelsessøgende forståelse af erhvervs- og samfundslivet« (loven).

Disse hovedlinier går igen inden for alle områder, men den praktiske udformning indeholder forskelle, der er betinget af de behov den enkelte uddannelse har for f.eks. praktikperioder. Uddannelserne er udformet af Forsøgsrådet i samarbejde med de faglige udvalg og de brancheudvalg, der i forvejen tager sig af lærlingeforhold, specialarbejderuddannelse og omskoling.

Uddannelserne er inddelt i en første del og en anden del. *Første del* kaldes *basisåret*. Basisåret (ialt 40 uger) starter med at give et bredt, alment kendskab til alle fagene inden for hovedområdet. Denne præsentation vil som regel vare nogle få uger. Næste trin har længere varighed (mellem 20 og 30 uger). Her får eleverne lejlighed til at arbejde praktisk med fagenes forskellige processer, altså en indlæring af faglige færdigheder. Som eksem-

pel kan nævnes, at det grafiske område arbejder med fagene: foto, retouche, formfremstilling, trykning, bogbinding og videreforarbejdning. På baggrund af denne periode vælger eleverne under vejledning en bestemt faggren, og basisåret slutter med et fagkursus af varierende varighed afhængig af den valgte gren.

Den almene del af undervisningen optager i basisåret ca. 25 pct. af undervisningstiden. I nogle områder er det muligt at vælge fag, der er rettet mod en prøve, og der afholdes eksamen.

Under basisåret oprettes der ingen kontrakt mellem skole og elev.

Efter basisåret kan eleven afbryde uddannelsen, gå over i almindelig lærlingeuddannelse eller fortsætte til:

Anden del. For de fleste fags vedkommende veksler det videre forløb mellem praktikperioder på virksomheder og kurser, der afholdes på de pågældende skoler. På andendelen vælger eleverne sig fortsat frem mod større specialisering og kan her afbryde uddannelsen med bevis efter at have nået forskellige niveauer, hvis forløbet har været tilfredsstillende. Længden af den samlede uddannelse kan derfor variere, men svarer som regel til en almindelig lærlingeuddannelse – altså 3–4 år i alt.

Uddannelsessteder. Uddannelsen er knyttet til allerede eksisterende fag- og lærlingskoler beliggende spredt over hele landet, således at hver forsøgsuddannelse kan påbegyndes forskellige steder. Til nogle uddannelsessteder findes der skolehjem, hvor elever fra andre dele af landet kan indkvarteres. Det gælder dog langt fra alle. De virksomheder, der inddrages i praktikperioderne skal være godkendt af de fælles faglige udvalg, men det påhviler den enkelte elev *selv* at skaffe sig en praktikplads. Der oprettes en kontrakt mellem den enkelte elev og den virksomhed, hvor hun/han arbejder i sin praktiktid.

Økonomiske forhold. Undervisning og undervisningsmaterialer er gratis. Under skoleundervisningen ydes der de uddannelsessøgende en godtgørelse, der beregnes under hensyn til den løn, lærlinge inden for det pågældende hovederhvervsområde på tilsvarende uddannelsestrin opnår. I praktikperioderne har eleverne ligeledes lønvilkår, der er harmoniseret med lærlingenes, så deres økonomiske vilkår er lige så gode/dårlige som disses.

Kompetence. Dersom en elev gennemfører en af de erhvervsfaglige forsøgsuddannelser, har hun/han opnået samme kompetence som en lærling, der har udstået sin læretid. Mere problematisk er forholdene for de elever, der af forskellige grunde vælger/tvinges til at afbryde uddannelsen. De der ikke senere har mulighed for senere at genoptage uddannelsen eller fortsætte i en anden vil stå med forskellige niveauer inden for samme fag

og dermed forskellige løn- og ansættelsesvilkår i forhold til de fuldt uddannede.

Arbejdskøberne betragter uden tvivl systemets fleksibilitet som en fordel. Der åbnes mulighed for at flytte arbejdskraft fra et område til et andet og for at omskole halvtuddannede med kort varsel. De nye uddannelser betyder en langt større mobilitet af arbejdskraft end den hidtidige lærlingeuddannelse har givet mulighed for. Denne bevægelighed vil givetvis også smitte af inden for selve uddannelsen. Det vil nemlig være muligt at få elever til at træde ud af uddannelsesforløbet på tidspunkter, hvor der er behov for halvt eller kvart uddannede – enten ved at stramme kravene inden for uddannelsen eller ved at give forholdsvis høje lønninger til de halvt uddannede.

Omfang. Forsøgsordningen blev startet i 1972 og udløber i 1976. I 1973 blev 2.100 elever optaget og i 1974 optog man 3.500. Knap 7.000 havde søgt ind. At man kun har været i stand til at optage halvdelen af de unge, der søgte optagelse, må vel tolkes som en succes for forsøgsuddannelserne. Interessen må dog ses i sammenhæng med det dalende antal traditionelle lærepladser og den høje arbejdsløshed blandt de berørte årgange i disse måneder.

Materiale:

LLO: »Anklageskrift mod mesterlæren«

Faglig Ungdom, Aarhus: »Lærlingerapporten«

Faglig Ungdom, Odense: »Hvad en lærling kan bruges til«

Politisk Revy nr. 247, 26. juli 1974

Betænkning om erhvervsfaglige grunduddannelser (nr. 612)

Lov nr. 291 af 7. juni 1972 om erhvervsfaglige forsøgsuddannelser

»Arbejdsgiveren« (20. maj og 10. juni 1974)

Erhvervskartoteket

Pjecer om de forskellige hovederhvervsområder

Oplysninger:

Erhvervsvejledningen, forsøgsskolerne, biblioteket

Bo Kjems og Irene Søndergaard

Du, menneske?

Sove, sove, lad mig sove. Gå væk unge, jeg er så træt.

Hvorfor to job, hvorfor så mange krav til mig
der er kvinde, moder, udearbejdende, skifteholdsarbejder,
lavtlønnet, produktionsfaktor, ægtemage?

Hvorfor lever du? Hvorfor sætter du børn i verden?

Hvorfor drømmer du om en bedre tilværelse når du ved –
en gang arbejder, altid arbejder?

I arbejdstiden krænkes du, fornedres du,
kontrolleres, overvåges, mistænkeliggøres,
opfattes som en robot der får arbejdsindsatsen tidsudmålt,
rationaliseret til små enheder uden sammenhæng,
din indflydelse formindskes, din opfattelse af helhed forsvinder.
Skaberglæde, nysgerrighed er farlig –
måske vil du forandre.

Nej – du må placeres i afbetalingsræset, i tingsglæden
derved bindes du.

Bilen betragtes som et middel til at opnå frihed
men gør dig til slave. Arbejdsbyrden presses i vejret,
akkorden presses ned.

Hjælpsomhed forsvinder, medmenneskelighed forsvinder –
du må holde akkorden så huslejen, bilen,
de blåblomstrede strandmadrasser kan betales.

Hvordan passer du ind i kvindeidealet – hvordan får
du tid til grøn øjenskygge og boller med rosiner?

Hvorfor er du en dårlig mor der har lyst til
at lukke mund og arme på ungerne?

Unger der med deres stirrende blikke fortæller
at de bliver gode arbejdere der indordner sig.

Formen er vigtigere end indholdet.

Bare du indordner dig er alt godt.

Du skal krænkes, gøres ubetydelig hver dag
indtil du indser hvor din plads er.

Der er ingen plads til drømmen – drømmen om at
være menneske – drømmen der vil tage magten

fra herrerne på obelirken.
Derfor må din drøm knuses, din vilje, din fantasi
din skaberglæde tilintetgøres.
Hvorfor er der aldrig nogen der kalder dig et menneske?
I pressen omtales du som arbejder, arbejdskraft
tal i statistikken, men –
»Jeg er et menneske, kun et menneske. Jeg har et eneste liv,
lad mig leve det. Jeg er ikke en levende maskindel, jeg er
et væsen med tanker, fornuft, følelser, ansvar og vilje –
lad mig bruge dem!«

Inspireret og citeret fra Marit Paulsen's bog »Du, menneske?«
Læs den, den er god.

Gunhild Skovmand Jensen

Efter et u-landsbesøg

Det var en dag ind under jul 1973. Jeg var på vej til Kenya for at besøge Frede og Majlis i Nairobi, hvor de havde påtaget sig frivilligt u-landsarbejde i to år. I en kæmpe stor flyvemaskine – jumbojet til 380 personer – gik det fra mellemlandingen i Rom mod målet i Østafrika.

Jeg faldt i snak med en medpassager. Ingen af os havde før prøvet at rejse med så stort et fly. Ganske naturligt talte vi bl.a. om flyvningens ufatteligt hurtige udvikling. Endnu levede den mand, Charles Lindbergh, som først af alle foretog en flyvning tværs over Atlanten uden mellem-landing. Nu er han død for nogle måneder siden. Da han i 1902 blev født, var det ikke lykkedes for noget menneske at flyve, selv om mange forsøg var gjort. Det kom først 1903, da brødrene Wright fik »en maskine, der var tungere end luften« til at hæve sig og flyve hen over jorden et lille halvt hundrede meter i ca. en meters højde!

Til at begynde med udviklede flyvningen sig langsomt. Efter den første verdenskrig steg tempoet hurtigt. Og så indtraf den store sensation i 1927, da Lindbergh på ca. 30 timer fløj fra New York til Paris i ét stræk – alene i en skrøbelig maskine med en pakke smørrebrød i den ene lomme og en termoflaske i den anden. Ingen radio om bord. Benzinbeholdernes vægt tillod ikke, at der var unødvendigt udstyr!

Mindre end 50 år senere sad jeg nu i en rutemaskine i en flugstol og passiarede med en af de 3–400 andre passagerer. Servering fandt sted til os alle et par gange under turen. Vi fløj over land og hav, over bjerge og ørkener i en halv snes kilometers højde. Vi vidste, at besætningen havde konstant radioforbindelse til lufthavnene nede på jorden. Vi var klar over, at der var gjort, hvad der var muligt for at give os en behagelig og sikker rejse fra Danmark til Østafrika på mindre end et halvt døgn.

Med sådanne tanker om et enkelt, men typisk eksempel på den udvikling, der har fundet sted i de ældre nulevende menneskers levetid, nærmede vi os et trafikknudepunkt i Østafrika, Kenyas hovedstad, og få timer efter landede vi dér.

Jeg var ikke længe i Kenya, men man behøver heller ikke at have opholdt sig lang tid i landet, før man forstår, at den moderne civilisations komme til de indfødtes vidstrakte områder har bragt dem både godt og ondt.

Nairobi, som nu er en storby på over en halv million indbyggere, blev grundlagt omkring år 1900, da der byggedes en jernbane fra Det indiske Oceans kyst til Uganda. Altså næsten samtidig med den første flyvning i verden. Nu er den en by med banegård og lufthavn, stormagasiner og banker, hoteller og kongresbygninger, biografer og skoler, et universitet og andre højere uddannelsesanstalter. Alt, hvad der følger i civilisationens spor, synes at være plumpet ned i et område, der har levet sit uforstyrrede liv i mange årtusinder. Men ikke langt fra byen får naturen lov til at bevare sit særpræg. Som flere andre steder i Kenya findes der en nationalpark ved Nairobi, kun 5–6 km uden for byen. Disse »parker« er slet ikke parker i vor forstand, altså med beplantninger og anlæg. De er ganske simpelt et naturområde, som er blevet fredet, for at dyr og fugle og træer og planter kan leve deres naturlige liv og blive bevaret for efterverdenen. Bortset fra, at der er anlagt veje for turister, som kommer i stadig større antal, skal områderne ligge hen, uden at der gribes ind i naturens gang. Man hjælper ikke dyrene med foder under tørketider. Det er simpelt hen umuligt. Og man har ikke nødig at have fodringstider for rovdyrene. De skaffer sig selv føden. De heldigste turister oplever at se en løve gå på jagt og nedlægge sit bytte, eller at se en gepard indhente sit bytte. Parkerne er storslåede naturreservater. Man må kun håbe, at de ikke bliver ødelagte af turiststrømmen, der kommer fra alverdens lande.

Men hvordan så med befolkningen?

Også den har i årtusinder levet sit eget liv. I Kenya findes der godt et halvt hundrede stammer. I lange lange tider levede de i hver sit område, naturligvis nu og da i kamp med hinanden. De havde forskellige sprog, forskellige skikke, forskellig kultur. Da europæerne i koloniseringstiden trængte ind i Østafrika og hentede varer og slaver, blev de indfødte åbenbart nærmest betragtet som dyr, som man kunne gøre med, hvad man ville. Det har skabt et skel mellem de indfødte og de hvide, som desværre i mange forhold findes endnu og har vist sig meget vanskeligt at udrydde.

Det gik hurtigt op for mig i Nairobi, at der er store sociale forskelle. De heldigste af de indfødte, som har fået en uddannelse og opnået en stilling, lider absolut ingen nød, selv om de nok endnu kan have vanskeligt ved at klare sig i sammenligning med europæernes indflydelse og rigdomme. Men de fleste er fattige og fører for os at se en tilværelse, der synes helt umenneskelig. Vi så slumkvarterer så elendige, at det var uforståeligt, at menneskene dér ikke gik til i snavs og sygdom, hvad mange vist også gjorde. Og vi hørte om endnu værre steder, hvor byens myndigheder en gang imellem fjernede alle, der boede der, og derefter brændte hytterne af og jævnedet hele med jorden.

Det satte tanker i gang hos mig, at jeg så og hørte om disse forhold.

Da den hvide mands kolonisation satte ind i Afrika for nogle få århundreder siden, blev de indfødte et værgeløst bytte for ham. De levede næsten som i sin tid jernalderbønderne i vort land. Nu mødte de pludselig en fremmed magt, der var dem så overlegen, at der ikke var andet for dem at gøre end at underkaste sig, men ellers i det store og hele fortsatte deres meget primitive liv.

I de seneste årtier er der imidlertid sket voldsomme forandringer i Afrika. I stedet for de gamle kolonier er der opstået en lang række nye, frie stater, som overtager styreformere vidt forskellige fra de gamle høvdingestammers måde at ordne sig på. Påvirkninger udefra vælter ind over de såkaldte »udviklingslande«. Moderne teknik skaber hurtigere samfærdselsmidler. Men byernes busser er ofte overfyldte. Lastbiler bruges til transport af arbejdere til og fra arbejdspladsen, og ude på landet er køretøjerne så få, at kvinderne stadig bærer deres tunge byrder af brænde på ryggen og stadig må gå flere km daglig efter den sparsomme, men livsnødvendige vandforsyning. Der arbejdes ihærdigt på at lære alle at læse og skrive. Men det vil sikkert vare meget lang tid, før man når målet, for der er langt mellem byer, hvor der findes skole. Og desuden er der sprogvanskelighederne, som gør det hele besværligere. Engelsk har indtil for nylig været ligestillet med swahili som officielt sprog i Kenya. Nu er swahili lige bleven Kenyas eneste officielle sprog.

Et par spørgsmål trænger sig på, når man gæster et land, hvor der synes at være en skærende modsætning mellem alt, hvad der findes endnu af oprindeligt særpræg i landet, og alt det nye, der maser sig på udefra.

Kan man bevare det bedste i de indfødtes liv og kultur samtidig med, at man kommer dem til hjælp med nutidens viden og teknik? Man kan i hvert fald ikke anbringe de gamle stammer i fredede og afsondrede områder, hvor de – som dyrene i nationalparkerne – uforstyrrede kan fortsætte deres tilværelse som hidtil, når de bare ville lade sig overbeglo af turister, som dér ville få et nyt og enestående sjældent turistmål.

Er det noget lykkeligt, der sker i mødet mellem gammelt og nyt i udviklingsområder? Eller noget ulykkeligt?

Måske er situationen tegnet rigtig i en historie, som jeg med en lille omskrivning kan gengive således:

En hvid mand traf en indfødt, der sad og kiggede på sine græssende køer, og der udspandt sig en kort samtale mellem dem.

Hvorfor sælger du ikke nogle af dine mange køer og skaffer dig en traktor?

Hvorfor skulle jeg det?

Jo, så kunne du dyrke mere jord op og få en stor plantage.

Og så?

Så kunne du tage andre i din tjeneste og tjene en masse penge.

Og så?

Så kunne du få råd til at holde fri og nyde livet.

Jamen, det er jo det, jeg gør!

– Der er for mig ingen tvivl om, at indfødte i u-landene behøver hjælp. Heller ikke, at den hjælp, de får, på mangfoldige måder skaber en lykkeligere tilværelse for dem. Men det undrer mig på den anden side heller ikke, at de står noget uforstående over for en for dem helt fremmed indstilling, som de møder hos de fremmede.

Skønt jeg kun var i Kenya i små tre ugers tid, kan jeg bruge de samme ord, som Cecil Bødker anvender for sit vedkommende efter et tre måneders ophold i Etiopien: »Det der skete var jo ikke bare en rejse der blev gennemført og overstået og lagt til side på en hylde i den samme dagligdag, som du havde før.«

Det er så sandt, som det er sagt. Et besøg i et u-land, enten det er kort eller langt, sætter tanker i gang og øger interessen for de problemer, som det har at tumle med.

Tage Dybkjær

Optegnelser

29. september 74

Egå-bogen skal have stof inden på tirsdag. Hvad mon kan interessere læserne, og hvad kan jeg være interesseret i at lade læserne læse? De to spørgsmål hænger nøje sammen, hvis man vil være realist. Men kender jeg læserne godt nok til at tro, at jeg kan finde det punkt, hvor vi kan mødes? Med risiko for at ramme ved siden af vil jeg prøve. Det kan så være, at en og anden vil mene, at jeg med disse optegnelser kommer i konflikt med læserne, men det kan jeg kun beklage.

25. september 74

Vi fik i dag et brev, som viser lidt om den øjeblikkelige situation for mange unge i Danmark. Jeg gengiver det her, fordi jeg tror, at mange andre også vil have godt af at læse det. »Jeg skriver til Dem, fordi jeg faktisk er i en temmelig håbløs situation, og da De oplyser i Deres brochure, at De gerne vil svare på eventuelle spørgsmål, ville jeg så gerne vide om der gives fripladser på Deres skole? Og hvornår man er berettiget til at få en sådan? Jeg er meget interesseret i et ophold på Deres skole, og er sikkert ligesom så mange andre unge i den situation, at mine forældres indtægt lige akkurat overstiger grænsen til økonomisk støtte. Det er næsten umuligt for dem at betale et ophold for mig, da de lige har bygget hus. Jeg selv er lige blevet færdig med realeksamen og har svært ved at få midlertidigt arbejde. Derfor ser jeg ingen anden udvej, end at henvende mig til Dem med mine spørgsmål. Jeg håber endelig ikke, at De tager det ilde op, for jeg taler ikke alene for mig selv, men også for mange andre unge med samme problem. Ved De hvad muligheder man har? . . .« Hun fik et omgående svar med forskellige anvisninger.

20. september 74

Benny Andersens sidst udkomne digtsamling – Personlige Papirer – er lige kommet fra boghandleren. Det er sjovt, at Benny Andersen både er populær på Hitlisten med Svantes Viser og hos den del af befolkningen, der læser digte. Det er vist længe siden, at tinkulturen og popkulturen har fundet sammen. »Livet er smalt og højt« er titlen på det første digt. Det er en typisk Benny Andersen-sætning, fordi den viser hans evne til at sætte ord sammen på en overraskende måde. I den lille sætning har han også formå-

et med ganske få ord at sige noget om bredden og dybden af et menneskeliv. Han slutter digtet med en opfordring om at leve her og nu og bruge de muligheder, som et menneske har. Det er der andre før ham, der har sagt noget om, men hvem har tidligere sagt det på denne måde:

...
Snart er du ingen.
Men nu har du læber
og tændstikker.

5. august 74

Så er de kommet. Hvordan vil det gå denne gang? De otte forudgående elevhold har været meget forskellige. Nogle enkelte står stærkt i erindringer. Men hvad med det nye hold?

Mange af forældrene prøver efter bedste evne at *skjule*, at de er bange for, hvad der skal ske med deres barn. Tilhører de en generation, der bruger mere energi på at holde facaden i orden, end på at erkende og at analysere deres angst og ændre de forhold der er skyld i den?

5. maj 74

Så fik vi i går elevmødet overstået. Ind imellem var det noget af et mareidt at komme igennem. I rækken af elevmøder vil jeg huske det længe af bl.a. to grunde. Overraskelsen over at en mindre gruppe tidligere elever havde behov for at drikke dagen igennem, og udmarchen under eftermiddagens litterære møde.

Man kan bruge megen tid på at beskrive, hvad der skete, men mere vigtigt er det at finde ud af, *hvorfor* disse ting skete.

Jeg tror, at mange unge har det svært med *usikkerheden*. Når man skal til elevmøde som gammel elev, kan det være svært at vende tilbage til sin gamle skole, fordi alt ikke er, hvad det har været. Det giver usikkerhed overfor det nye, og det må skjules. Vi må lære vore kursister – og os selv – at usikkerhed behøver man ikke at skjule, for hvis man gør det, ender det i tillukkethed i stedet for åbenhed.

Under Per Højholts show blev generationsforskellene tydelige. Aldrig har ved et af højskolens elevstævner så mange unge været optaget af et møde, og aldrig har så mange fra den ældre generation reageret så voldsomt mod det samme. De yngre blev tiden ud og de fleste af de ældre gik efter et stykke tid. Det var tydeligt, at de unge og de ældre ikke havde samme forhold til forfatterens form og ordvalg, som bestod i provokationer ved hjælp af lyd/larm, gags/pjat, sexord/sjofelheder mv. Afstanden mellem generationerne var så stor, at jeg har svært ved at se, hvordan der

kan finde en forståelse sted. Det var et generationsammenstød, som nogle ikke kommer over.

Bortset fra denne uløste konflikt, syntes jeg – her dagen derpå – at vi havde et godt elevmøde på grund af dets alsidighed og dets evne til at sætte tanker i gang hos ældre og unge.

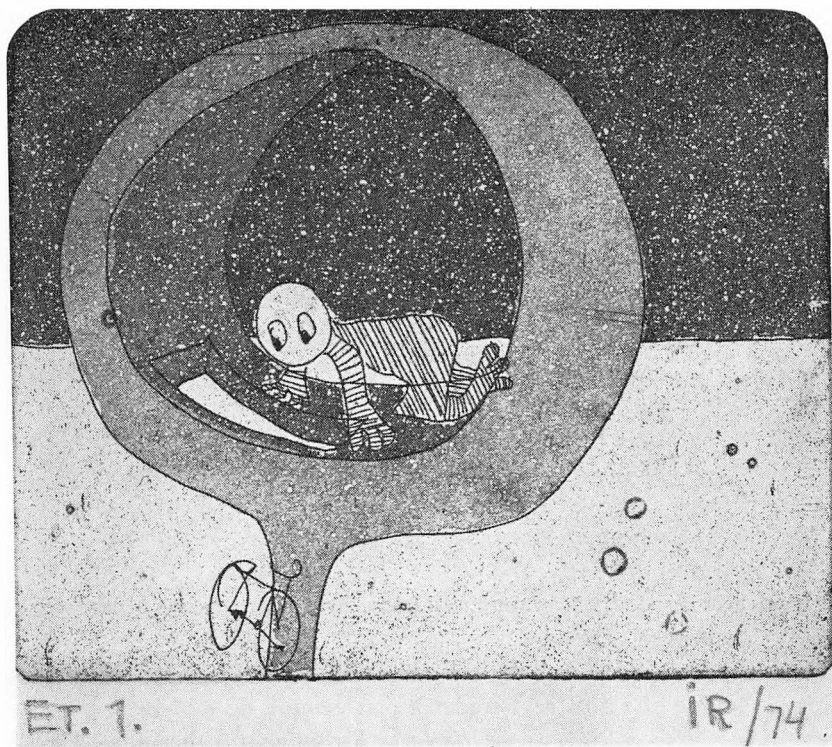
29. september 74

SMÅ MENNESKER, STORE AFSTANDE

Her går vi ved siden af hinanden.
Imellem os er der tolv tusind mil.
For stædige til at skyde den lille
genvej på godt og vel et smil.

(Benny Andersen: Personlige Papirer, 1974).

Kjeld Krarup

De venter . . .

»De venter i højhuse, husrækker, rækkehuse, i nye og gamle karreer, blokke, i nye og gamle kvarterer, i urokelig slum, i lejekaserner og mørke barakker. Arbejderboliger. Eller venter i villakvarterer.«

»De venter på steder hvor de lever mens de venter. Venter på at leve mens de venter. Lever for at leve. Mens de venter. Lever for at leve. Mens de lever. Mens de venter. Mens de lever. Venter. Lever.«

(Inger Christensen »DET« 1969)

tør jeg
hvem er de andre
hvem er jeg
er jeg i stand til
slår min ærlighed til
at deltage
at føle så meget for de andre
at jeg finder glæde
ved at være sammen
at de føler varme
ved mig

måske
de også har gemt sig
i deres egen boble
måske
også de tror
en dag kommer
»det hele«
til dem

selvgørenøget

»Ritualet er forskelligt, mange gange er det noget med at slikke på kanylen før de bruger den.«

»De er feje, hvorfor løber de væk, de skiderikker. Hvorfor slås de ikke, så tingene kunne blive bedre, i stedet for at gemme sig.«

(Charlotte Strandgaard »herinde« 1969)

Der menes hvert år at være mellem fire og fem tusinde nye tilfælde af alkoholisme i Danmark.

jeg må finde de rigtige ord
nabo – – – nærmeste
begynde *der*
give de ord et indhold
noget med at tænke på de mennesker
føle de hører med til mig
gøre noget sammen med dem
gøre noget for dem

jeg kommer dem ved
uundgåeligt

VI er her sammen

Inge-Lise Ravn Jürgensen

Noget om Roskilde Universitetscenter

Jeg er blevet bedt om at skrive noget om Roskilde Universitetscenter (RUC). Dels fordi nogle mener at der er en speciel undervisnings- og forskningssituation på RUC, dels fordi RUC har været genstand for lige så meget avisskriveri (om end mere) som Christiania.

Hvad er så specielt ved RUC? Det er flere ting. For det første eksisterer de gamle faggrænser ikke længere. Det betyder at man hverken har engelsk, tysk, litteratur historie – samfundsfag, sociologi – fysik, kemi osv., men kun den humanistiske linie, den samfundsvidenskabelige – og den naturvidenskabelige linie. Det er et forsøg på at nå til det begreb man kalder tværvidenskab. Gennem dette håber man at få en mere fleksibel akademisk arbejdskraft. Samtidig skal det bevirke et forskningsmiljø med langt flere impulser – og et efterfølgende bedre forskningsresultat.

For det andet er huset delt op i husenheder. Et hus er igen opdelt i grupperum og i grupperummene er den enkelte studerendes arbejdsplads. Arbejdsmæssigt er RUC beregnet til gruppearbejde, men der eksisterer nogle enkeltmands projekter. Det er dog en uhensigtsmæssig arbejdsmåde, man finder hurtigt ud af at en gruppe kan dække et langt større arbejds-felt.

Det at man overhovedet laver projekter er også forskelligt fra de traditionelle universiteter. Projektarbejdet betyder at man tager sit udgangspunkt i reelle problemer i samfundet fremfor, som på de traditionelle universiteter, at løse opgaver dikteret af en professor eller direkte fra en opgavesamling.

Universitetet er opbygget efter en basis/overbygningmodel. Det betyder at man inden for det enkelte hovedområde har en basisuddannelse på 2 år og en efterfølgende overbygning på gennemsnitlig 3¹/₂ år. Basisuddannelsen er opstået i en erkendelse af, at selv om man skal være planlægger i f.eks. undervisningsspørgsmål, er det vigtigt at vide hvad der er foregået inden for det sociale område – altså samtidig en erkendelse af at den gamle fagopdeling kun eksisterer på universitetet, men ikke i virkeligheden.

Jeg vil ikke skrive mere om de generelle principper RUC er omgivet af, men prøve at skitsere hvordan et hus fungerer. Det kan være interessant i relation til højskolen, dels fordi et hus tæller ca. 60 studerende, hvilket er samme antal som højskolen, dels fordi et hus har ret store muligheder for at bestemme over alt hvad der berører husets interne problemer – det

samme som højskolen. Et hus' øverste myndighed er husmødet. Husmødet afholdes en gang om ugen. Der deltager samtlige studerende, alle lærere samt en sekretær – kort sagt alle med tilknytning til huset. Dette husmøde er *ene bestemmende* for alle anliggender vedrørende de interne husproblemer. (Den overvejende forskel mellem højskolen og RUC ligger i at de studerende ikke bor der, som man jo gør på højskolen. Det giver selvfølgelig en forskellig social/faglig situation).

Mange spørgsmål har i den offentlige debat været oppe og vende: laver man noget på RUC? Hvad laver de? De sidder sgu nok dernede og drikker bajere, ryger hash og spiller guitar. Den sidste sætning blev trykt i landets aviser knap 3 måneder efter at universitetet var startet. Senere har det vist sig at påstandene ikke kunne holde. Det var åbenlyst at RUC hurtigt blev et led i det politiske spilfægteri om at tækkes vælgerne. Samtidig er der til stadighed valfartet delegationer fra Japan, Tyskland, USA, Sverige osv. (Det skal lige nævnes at man i Sverige arbejder på at oprette et svensk RUC). Alt dette har ikke hjulpet på den nødvendige arbejdsro man kunne ønske ved et nyt eksperiments begyndelse.

MEN selvfølgelig bliver der lavet noget. Vi der går der er trods alt ikke dummere end almindelige mennesker og vi ville naturligvis ikke bruge vores egen kostbare tid på at sidde og drikke bajere, spille guitar og andet godt, dertil er situationen for vigtig. Jeg vil derfor heller ikke spille mere tid på at kommentere de politiske angreb der har været på RUC, men gå over til at gi' nogle eksempler på hvad der er produceret af projekter i det hus jeg selv går i.

Jeg vil opremse en række projekter og derefter forklare lidt om hvordan de bliver bedømt. Som illustration af bredden i projektvalget kan nævnes: arbejderbeskyttelseslovgivningen, forskningspolitikken, arbejdsformidlingen, Grønland, imperialismeteori, seksualitet, OTA-strejken, egnsudvikling, afvigerteorier, konjunkturanalyse, statsteori, brancheanalyse, arbejdsløshedsproblemet m.m. Som det ses er det ret så forskellige emner man har berørt, men hvordan bedømmes de? Hver enkelt projekt kommer til det der hedder en evaluering (bedømmelse). Denne evaluering foregår gruppemæssigt og ikke individuelt. Til lejligheden vælges tre opponenter (bedømmere). Den ene – en lærer, som regel den lærer der har været hovedvejleder. Den anden – en udefra kommende altså en ikke huskendt og endelig vælges en studentergruppe. Disse valg foretages af projektgruppen selv. Evalueringen foregår på husmødeplan, hvor alle deltager. Studentergruppen starter som regel med deres kritik af projektet, en kritik der af erfaring viser sig at være meget hård. Dernæst den udefra kommende og til sidst læreren fra huset. Efter denne procedure indledes en almen diskussion

hvor hele huset deltager og endelig afgøres det om projektet kan godkendes eller ej. Denne beslutning foregår også på husmødeplan. Beslutter man at godkende så er alle i gruppen godkendt, og der tages ikke stilling til den enkelte. Man kunne stille det spørgsmål om ikke mange »ikke egnede«, »smuttede« igennem. Hertil må svares at »ikke egnede« som regel er frasorteret af gruppen selv inden evaluering.

Som afslutning vil jeg fortælle lidt om et enkelt aspekt, som har været medvirkende til at jeg havnede på RUC. Efter folkeskolen – hvor man bogstavelig talt får »proppet« en masse viden ind i hovedet, uden at få en chance for at tage selvstændig stilling til stoffet – tog jeg på EGÅ. Her lærte jeg en masse, ikke umiddelbart konkret, men jeg lærte ved at få muligheden for selv at vurdere. Derfor fortsatte jeg på H.F. fordi jeg mente at denne, på det tidspunkt nye, uddannelse havde nogle elementer, der gjorde det muligt at arbejde selvstændigt. Det er det store bluff. HF er en tro kopi af folkeskolen. Efter HF stod man på bar bund. Venner fætre osv. der gik på universitetet fortalte sørgelige historier om, at universitetet var en tro kopi af gymnasiet og HF. Her var alternativet RUC. Af fremstillingen har man forhåbentlig kunnet se at RUC arbejder på mange nye ting. Men/og man bliver overladt nogle valgmuligheder – problemer og et ansvar.

Kim Olsen, kursist 1970

Nogle indtryk fra Moskva

I foråret 74 var jeg i forbindelse med min uddannelse til børnehavepædagog i Moskva på studierejse. Det, turen fortrinsvis skulle vise os i de 8 dage den varede, var pædagogiske institutioner såsom vuggestuer og børnehaver, men udover disse besøg blev der selvfølgelig også lejlighed til at kigge på byen både på egen hånd og sammen med en guide. I det følgende vil jeg prøve at give nogle få indtryk af denne tur – som jeg oplevede den.

Det første der mødte os, da vi steg ud af flyvemaskinen fra Helsinki var militsen (det sovjetiske politi). De skulle åbenbart sørge for, at vi alle steg ind i lufthavnbusen, som transporterede os nogle hundrede meter hen til lufthavnsbygningen. Her traf vi også mange milittsfolk, imens vi udfyldte toldeklaration og kom igennem tolden.

Efter disse formaliteter gik vi ud til en ventende bus, som skulle køre os ind til centrum af Moskva, hvor vort hotel lå.

Buschaufføren og guiden hilste os smilende, bussen satte i gang og en masse spændende oplevelser lå forude.

Fra lufthavnen og ind mod centrum var vejrabatten fyldt med store farvestrålende reklamer, tydeligt beregnet på turister. Det, der blev reklameret for, var fotoapparater m.m. – ting som vestlige turister plejer at købe med hjem.

Fra sovejetisk side lægger man ikke skjul på, at man gerne ser os lægge meget vestlig valuta i landet. På alle turisthotellerne findes specielle forretninger for udlændinge, som medbringer vestlige valutaer – såkaldte beriozkas. Alt efter hvor stort et hotel det er, kan man i disse forretninger købe alt fra fotoapparater, grammofonplader, pelse, souvenirs til vodka og Carlsberg export beer!

Vi nåede efter en times buskørsel til vort hotel. Hotellet var af ældre dato, og lå pragtfuldt, med udsigt fra værelserne over Moskvafloden op mod Kreml og Den røde Plads – et betagende syn som kun kan opleves.

Efter indkvarteringen på hotellet ville vi en tur op på Den røde Plads for at opleve denne plads man så mange gange før havde hørt om i forskellig sammenhæng.

At befinde sig på Den røde Plads er en fantastisk oplevelse. Den stemning der svæver over pladsen er ubeskrivelig.

Midt på pladsen ligger Lenins Mausoleum. To soldater står vagt ved

indgangen. De står stille som statuer. Rundt om bygningen er der lagt mange blomster. Moskvaborgere står i smågrupper og kigger på bygningen med ærbødighed. Det er tydeligt, at man viser dette sted al mulig respekt.

Efter denne stemningsoplevelse om aftenen var det spændende da lejligheden bød sig, at komme ind i mausoleet – ind for at se den mand der den dag i dag ses afbildet overalt i Sovjetunionen – ind for at se manden der var hjernen og lederen af revolutionen i 1917 i daværende Rusland, ind for at se Lenin.

Men for at defilere forbi Lenin går der lang tid med at stå i kø. Det er sådan, at køen for at komme ind i mausoleet er på flere kilometer hver dag, og det har den været siden Lenins død i tyverne.

Det skyldes, at mange sovjetborgere til stadighed ønsker at se den mand de er så betaget af – »ham vi skylder alt«. Efter timers ventetid nærmer vi os mausoleet. Nogle militsfolk undersøger os med lette klap på lommerne og spørger på gebrokkent engelsk om vi har fotoapparater eller andre mistænkelige ting på os.

Spændingen stiger, tavsheden – og pludselig står man i det hellige rum, hvor Lenin, omgivet af militsen med blanke bajonetter, ligger oplyst af projektører i en glasmontre og liggende ved det røde flag med en knyttet højre hånd. Det går hurtigt – man må ikke standse op, men skal hele tiden defilere forbi. Myndighederne er åbenbart meget bange for desperate personer der kunne finde på at øve hærværk mod dette kostbare symbol.

Det største handicap for os på rejsen var sproget. Ingen af os kunne russisk og det er forbavsende få sovjetborgere (undtaget de unge) der kan tale fremmedsprog. Man føler sig i en fremmed verden når man går rundt i gaderne og ikke engang kan tale med indbyggerne, læse gadenavne, butiksskilte el. lign. Det var ærgerligt man ikke kunne få en samtale med en almindelig moskvaborger man kunne træffe på gaden. Det så ud som det var gensidigt, at både os danskere og sovjetborgeren i mange situationer havde lyst til at snakke sammen – men kommunikation var umulig grundet sprogforskellene. Og alligevel var man meget venlige og hjælpsomme og ivrige efter at gøre sig forståelig over for os. Jeg husker en aften vi stod på et gadehjørne og spurgte en forbipasserende om vejen til vort hotel. Manden, vi spurgte standsede op og prøvede med fakter og korte tyske og engelske stavelser at forklare os vejen. Snart kom flere til som ville hjælpe os, og til sidst stod en hel klynge mennesker omkring os og diskuterede, hvordan man bedst kunne forklare os vejen. Vi fandt også tilbage til hotellet med deres hjælp, men efter lang tids diskussion – hvor vores rolle mest var den iagttagende!

Den tredje dag under vores ophold i Sovjetunionen var vi på institu-

tionsbesøg i en børnehave. Det var meget spændende at se, hvordan man opdrager børnene i dette samfund.

Set med danske øjne er institutionerne meget rigt udstyret. Der er store legepladser med træer og græsplæner, små huse, sandkasser osv.

I det hele taget fik jeg indtryk af, at man gjorde meget mere for børnene i Sovjetunionen end herhjemme, hvilket også blev bekræftet ved vore institutionsbesøg.

Til hver børnegruppe i børnehaven vi besøgte havde man et stort lokale til rådighed. Dette lokale var inddelt i to afdelinger. Den ene afdeling bestod af små borde, kateder og tavle – lignende et skoleklasseværelse. Her tilbragte børnene en del tid med at lære forskellige, mest teoretiske færdigheder. Man arbejdede meget på at få børnene til at koncentrere sig, sidde stille og lytte – og det må man sige de kunne. Børnene var virkelig interesseret i, hvad der blev fortalt – under vores besøg var emnet planter. I den anden del af lokalet befandt legesagerne sig. Det ene hjørne var lavet til grønt område. Her havde man mange slags blomster, akvariefisk, fugle osv.

Førskoleinstitutionerne i Sovjetunionen har en anden struktur end her i Danmark. De fleste børn i Moskva går i børnehave, og der lægges allerede i denne alder vægt på at lære børnene færdigheder som vi herhjemme først ville lære dem i de første skoleår.

Endvidere anerkender man, at førskolealderen er den vigtigste tid for menneskets udvikling. En god barndom og ungdom finder man så vigtig, at næsten alle børn får tilbud om at komme i børnehave og vuggestue, for at de her kan lære at indgå i sociale relationer med andre mennesker.

Generelt kan det også siges, at den sovjetiske opdragelse er en meget vigtig del af samfundet.

Man lægger i opdragelsen meget vægt på gode præstationer, god opførelse og at man kan arbejde sammen i grupper, for på denne måde at hjælpe hinanden. Det man vil, er at give børnene en oplevelse af, at man kommer længst ved at arbejde sammen med andre – i modsætning til Danmark og andre vestlige lande, hvor man helst skal arbejde selvstændigt og selv komme frem i verden – tit på de andres bekostning. Målet er at gøre børnene til gode socialistiske samfundsborgere. Det middel man bruger hertil, er, sagt meget kort, en opdragelse i kollektivet, af kollektivet og for kollektivet.

Hvis du er interesseret i at læse mere om sovjetisk børne- og ungdomsopdragelse kan jeg anbefale bogen *Børn i Øst og vest* skrevet af en amerikansk psykolog ved navn Urie Bronfenbrenner (Gyldendal 1972), og bogen *Vejen til livet* af A. S. Makerenko (Tiden 1974).

De ting jeg har skrevet om i denne artikel er i sagens natur kun få af de mange oplevelser man får på en sådan rejse – og langt fra dækkende for at vide noget om Sovjetunionen. Det man skal gøre er at rejse derover og opleve det med egne øjne – en meget spændende oplevelse fra et samfund der er meget anderledes end vort eget.

Peter Rhode Jensen
kursist 1970

Et farvel til friheden?

Det følgende er et forsøg på at skabe en helhed af nogle synspunkter jeg de sidste år har diskuteret med elever på skolen. Det er samtidig et forsøg på at vise hvor afgørende det er, at man stadig beskæftiger sig med hvad jeg vil kalde livsfilosofiske spørgsmål. Og at man – hvadenten man tager stilling eller ej – blander sig i debatten.

Emnet er friheden – ét af de grundliggende begreber for en højskole. For korthedens skyld må jeg undertiden forenkle tingene mere end godt er. Jeg håber dog man selv kan sætte lidt gær i bolledejen.

Skal man filosofisk klarlægge hvad man forstår ved begrebet frihed, undersøger man det sædvanligvis dels i en politisk, samfundsmæssig og dels i en metafysisk, åndelig sammenhæng. Således vil vi også gøre i det følgende.

I samfundsmæssig forstand er spørgsmålet om det enkelte menneskes frihed spørgsmålet om, i hvor høj grad mennesket har lov og ret til selvstændigt at gøre som det vil. Intet politisk system i dag tillader sine borgere at gøre som de vil, men indskrænker ved hjælp af love og moralregler borgernes frihed i en retning, så de ikke skader andre (mere eller mindre, altså). Grove overtrædelser af disse regler medfører oven i købet frihedsstraffe – fængsel.

Forskellen på f. eks. de vestlige og de socialistiske samfund fremkommer af den vægt man lægger på begrebet frihed. Traditionelt opfatter vi i de vestlige demokratier retten til at tænke og tale frit som både en menneskeret og en forudsætning for et sundt demokrati. Lovgivningen som sideløbende hermed har skullet hindre menneskene i at handle imod helhedens interesse, har været afhængig af om et flertal af borgerne har været enige om at begrænse friheden. Det demokratiske system sætter altså det enkelte menneske højt, men stiller også store krav til det om ansvarlighed overfor samfundet.

Traditionelt opfatter vi især det sovjetiske samfundssystem som en modsætning hertil. I første række sætter man her samfundets vel frem for individernes. Ud fra en fast ideologi afstikker man rammer for et samfundsliv, som dog end ikke mange kommunister udenfor Sovjet sympatiserer med længere. Det ser ud til at den sovjetiske socialisme ganske har glemt at

systemet egentlig skulle have tjent folket og altså også den enkelte borger.

Når jeg synes der i dag er grund til at vi beskæftiger os med begrebet frihed både i samfundsfagene og i fag som filosofi og religion, skyldes det at vi indenfor de næste tyve år bliver stillet overfor meget store udfordringer i vort samfunds- og menneskesyn. Det gælder ikke kun os, men alle i de industrialiserede lande øst og vest for jerntæppet.

Vi har her et energi- og råstofforbrug så stort at jordens reserver nu er katastrofalt små. I tilgift en omfattende forurening. Vor gennemsnitlige levestandard er pr. indbygger ca. 18 gange større end i den fattige del af verden, der udgør 70 pct. af jordens befolkning. Hvis disse lande skal op på blot halvdelen af vor levestandard – samtidig med at deres befolkningstal inden år 2000 fordobles – kan det kun ske ved at råstofferne fordeles (eller betales) anderledes end det sker nu. I mange tilfælde findes disse råstoffer kun i u-landene (f.eks. olien) – så det vil ske af sig selv.

Hvis ikke menneskeheden løser dette problem som lignende problemer er blevet løst – nemlig med en krig (som i dette tilfælde skulle sikre de industrialiserede lande kontrollen med råstofferne) – er der kun én mulighed: at vi i den rige del af verden skærer ned på vort råstofforbrug, og dermed vor velstand. Vi kan ikke producere os ud af dilemmaet – medmindre vi ville producere uden fortjeneste. Teknologien er heller ikke til stor hjælp. Tænkte vi os at vi fandt en ny energiform, så alle jordens indbyggere havde den samme energimængde til rådighed som f.eks. en gennemsnitsdanske, ville varmemeforøgelsen i løbet af få år hæve atmosfærens temperatur og skabe klimatisk kaos over hele jorden.

Det sidste års stigende oliepriser har vist os i Danmark hvad der venter. Alle er klar over at vi ikke kan regne med nogen velstandsstigning i den kommende tid. Men det centrale og helt væsentlige i dette er spørgsmålet om vort demokrati er stærkt nok til at mestre situationen. Det afhænger af hver enkelts ansvarlighed for helheden, og hver enkelts offervilje. Alle må være med til at bære byrden, men vanskeligheden består i, at det ikke er rimeligt at alle bærer lige meget.

De øvrige industrilandes problem er det samme, men utvivlsomt vil de centralt dirigerede østlande bedre kunne mestre en produktionstilbagegang og den tilhørende samfundskrise. Men hvad vil der ske med de frie samfundssystemer i Vesteuropa og USA? Hvilke løsninger vil de finde?

Det var den voldsomme udvikling der kastede os ud i alt dette. Udvikling og fremgang er fundamentale begreber for vi mennesker i den vestlige

verden. Og de er uløseligt forbundet med vor opfattelse af individets frihed.

Men hvis vor frihedsopfattelse står i vejen for en bedre og sundere tilværelse og samfundsindretning, så må vi ændre den, siger den amerikanske adfærdspsykolog B. F. Skinner. Han tager i sin bog »Har vi råd til frihed« (1971) en idé op, som mange filosoffer i tidens løb har beskæftiget sig med.

Ideen går kort ud på, at det at et menneske handler i frihed er en umulighed. Bag enhver handling eller beslutning, bag enhver tanke ligger en årsag. Mennesket kan ikke handle frit så at sige ud af luften. Tilmed, siger Skinner, vil en videnskabelig analyse vise *at enhver menneskelig handling til syvende og sidst forårsages af noget i menneskets omgivelser*. Vejen frem til en velordnet og kontrolleret samfundsordning er da simpelthen den at finde frem til de værdier vi vil bygge på, og derpå tilrettelægge omgivelserne således at den opvoksende slægt i hele sin adfærd bevarer og forsværer disse. Og at man lader al sniksnak om frihed ligge.

I østlandene har man længe før Skinner ment, at det materialistiske menneskesyn afviser talen om den frie vilje. Samtidig anvistes vejen, efter hvilken borgernes adfærd blev ledet i den ønskværdige retning. Men intet land har tydeligere end Kina vist hvad Skinner gerne ville nå. Det kinesiske folk er utvivlsomt et lykkeligt folk i stor fremgang. En fremgang som det kun opnår ved en ægte fælles indsats, vi på mange måder kan misunde dem. Den individuelle frihed er til gengæld (og har altid været) et ukendt begreb for det kinesiske folk. Og det væsentlige er, at frihedsbegrebet på denne baggrund vil blive betydningsløst for de nye generationer. Kun folkets sag vil tælle.

Det kunne se ud som om Skinner har ret, at man *kan* danne mennesker som man ønsker dem. Det vil vi se når det kinesiske folk engang har tilendebragt den vældige velstandsopbygning man nu samles om. Et kinesisk fremtidssamfund hvor alle materielle behov er dækket, kan ende i lykkelig ro hvis den grundliggende opdragelsesteori er rigtig.

Det som Mao er i færd med at gennemføre i Kina ud fra sit marxistiske grundsyn, er hvad Skinner foreslår vi gør i vesten ud fra en vestlig opfattelse. Det er vor eneste redning fra kaos og selvødelæggelse, mener han.

Det er klart at hans teori har vakt voldsom modstand fra mange sider i de vestlige lande. Det mest forbavsende er imidlertid, at hans forslag kun er en logisk fortsættelse af vor trang til stadig fremgang. Udviklingen er nemlig snart nået så langt frem, at det næste problem er at skabe denne *adfærds-teknologi*, som Skinner kalder den. Og hidtil har vi ikke kunnet standse udviklingen, uanset om vi fandt teorien bag den rigtig eller ej.

Mange steder i faglitteraturen om opdragelse og undervisning finder man allerede de første trin.

Hvis man vil modsætte sig denne udvikling må man først og fremmest diskutere det grundliggende syn. Filosofisk imødegår man Skinner på f.eks. denne måde: Det er ikke blevet bevist at enhver handling 100 pct. forårsages af noget uden for mennesket. Ingen vil benægte at mennesker påvirker hinanden, men det udelukker ikke at hvert enkelt menneske kunne eje et »indre lykkehjul« som helt uberegneligt satte mennesket i stand til at handle uventet. Billedet synes måske komisk, men også komikken, humoren er for mig at se et tegn på at mennesket er et irrationelt væsen, dvs. et væsen der ikke logisk kan forklares til bunds, og dermed altså ikke kan styres og kontrolleres fuldt ud.

Den frihed, mennesket herved kunne være i besiddelse af, kan desværre ikke siges bare at være en god ting. Det har jo vist sig vanskeligt at ledsage friheden med den nødvendige ansvarlighed. Når en fri handling er fri er det jo fordi der ikke var nogen årsag til den – men derved bliver den på en måde meningsløs. Med friheden overlades mennesket altså til meningsløsheden. Og derfor er det netop vanskeligt at vedkende sig nogen ansvarlighed. Man kan med rette spørge som Skinner om vi har råd til frihed.

Vi må imidlertid gøre os klart at det ikke er sådan at vi får lov at vælge i denne sag. Vi kan naturligvis ikke bestemme om mennesket ejer en fri vilje eller ej. Men vi kan vælge hvilken holdning vi vil have til hinanden og opdrage vore børn efter. Styring af mennesket er en mulighed; hvis vi skal overleve er det måske en nødvendighed. Under alle omstændigheder er en debat nødvendig, for uanset om vi har en holdning eller ej påvirkes, overtales, suggereres og indoktrineres vi allerede hver eneste dag. Situationen er håbløs, men ikke alvorlig.

Elo Madsen

Diverse arrangementer

Spadseretur til Egå strand er efterhånden fast punkt på programmet en af de første dage på hvert kursus. Aftentur i august. Eftermiddagstur i januar. Kan hænde at et tilsyneladende stabilt augustvejr ikke holder. Det skete i fjor – og trods en enorm »regnfrakke«, dvs. en rulle plast, blev alle til dels gennemblødte af den silende regn, men det gjorde faktisk ikke så meget.

Den planlagte pølsefortæring på bålpladsen måtte henlægges til spise-stuen og bålet til pejsen.

Det er heller ikke usædvanligt, at der holdes fest den første lørdag efter et kursus er begyndt, så i min kalender står ved 11. august: lørdagsfest med et særdeles festligt jazzorkester.

Udveksling med andre skoler kan være spændende og inspirerende. Ikke mindst når forskellen på et eller flere områder er stor. Ca. 15 kursister var en dag i september gæster på Kolt ældrehøjskole, og en tid senere havde vi genvisit fra Kolt i Egå. Man fik fornemmelsen af, at det var et vellykket arrangement, og at de to aldersgrupper havde meget at snakke sammen om.

I løbet af efteråret var der lejlighed til at overvære forskellige teaterforestillinger – f. eks. Sandro Key Åbergs »Så stærk – så klog – så dejlig« – ved Svalegangens opsøgende skoleteater, der en aften var på Sølystskolen.

Nogle tog til Horsens for at se »Ro og orden i Berlin«, og senere kunne man på Svalegangen se »Hans Kohlhaas«.

Af film kan nævnes »Tranerne flyver forbi«, »Krigsspillet«, »Livet er en drøm«, »Vietnam en personlig rapport«, »Sommeren med Monica« og »Følelserne er de samme«. Efter den sidstnævnte film var der diskussion med 2 homofile fra Århus.

Den årlige generalforsamling i institutionen blev holdt på skolens fødselsdag den 4. november. Samme aften spillede et af skolekredsens medlemmer, pianisten Johannes Våbensted, København, nordisk musik for os. Bl. a. af Peterson Berger, Sibelius og Grieg. I forbindelse med fællesemnet i november holdt en af grupperne loppemarked i D en eftermiddag. Det indkomne beløb var forudbestemt til restaureringen af Egå mølle.

17. november arrangerede forskellige højskoler en folkestyrets dag. Vi havde i den anledning et møde med Rasmus Hastrup, tidligere sognerådsformand i Hjortshøj-Egå kommune.

Forud for valget 4. december arrangeredes vælgermøde. 6 partier var re-

præsenteret. Dette møde var offentligt, og en del fra egnen deltog. Hele dagen var afsat til orientering om de politiske partier.

Sidst i november gæstede Hjortshøj-Egåas pensionister højskolen. Også denne gang blev det en hyggelig aften med blandet underholdningsprogram, fællessang, kaffebord osv.

Også i december blev der lejlighed til en teatertur – denne gang i Herning, hvor Teamteatret spillede: »Erobringen af Mexico«.

Det første fredagsmøde i januar var med Amdi Pedersen og Poul Jørgensen, og en aften gav Tom Mørk orientering om fritids- og børnehavepædagoguddannelsen.

En gruppe fra Vester Vedsted ungdomshøjskole var på besøg i marts og viste os noget af det, de arbejdede med i dramatik. Det kaldtes »De forskudte« og handlede om, hvordan børn og ældre menneskers situation kan være. Oversat. Hundset med. Udnyttet. Overflødig... og tilsvarende ukærlige ord.

Også på januar–maj kurset blev teaterudvalgets rådighedsbeløb udnyttet godt. Første arrangement var i februar til Århus, hvor Keith Johnstone's: »Den sidste fugl«, opførtes på Svalegangen.

Endnu et pensionistbesøg er der at berette om, idet en ældreklub fra Århus kom en eftermiddag – fik kaffe med hjemmebag, blev vist rundt på skolen og fik præsenteret de igangværende fag, der på den tid bl. a. var forskellige emner om kommunikation.

De sædvanlige pejseaftener har skiftet karakter. I stedet for holdes onsdagsmøde, dvs. en time fra 20–21 med forskelligt emne fra uge til uge. Derefter fælles te i spisestuen.

I marts holdt tre scener i Århus åbne publikumsprøver, så der kunne vælges mellem Ernst Bruun Olsens »Postbudet fra Arles«, der handler om maleren van Gogh og postbudet Roulins møde i Arles, Jess Ørnsbos »Serbskij-instituttet« og Dario Fos »En tilfældig anarkists hændelige død«. Jess Ørnsbo giver i Serbskijinstituttet en beretning om en gruppe intellektuelles indespærring i Rusland. Dario Fos's såkaldte farce er bygget på et omfattende dokumentarisk materiale fra retsprotokoller og avisartikler omkring anarkisten Guiseppe Pinellis mystiske fald ud af et vindue i et forhørslokale på Milanos politigård den 16. december 1969. En farce med rødder i virkeligheden.

Filmudvalget havde også denne gang spændende ting på programmet, f. eks. »Kvinden i sandet«, »Matthæusevangeliet«, »Oprøret i Ådalen« m. v.

Den sidste teatertur i maj var til Herning, hvor vi så Ebbe Kløvedal Reich og Ejvind Larsens stykke om Grundtvig og hans kamp for friheden

»Til kamp mod dødbideriet«. Til dette stykke har Leif Varmark komponeret nye melodier til nogle af Grundtvigs digte. De fås på plade.

I øvrigt må dette ikke betragtes som en udtømmende beretning om arrangementer i årets løb. Der foregår mange andre ting udover undervisningen end det her nævnte.

Nyt fra højskolen

Hvor meget nyt fra højskolen der er at fortælle, afhænger af flere ting: Hvad fik vi fortalt i sidste Egåbog? Hvilke nyheder vil man som læser gerne stifte bekendtskab med, og hvilke vil man gerne fortælle om?

Asgar Eilstrups planer om at forlade Egå blev en realitet fra 1. august. Som afløser for ham har vi pr. 1. juli ansat Ove Sørensen, Skanderborg. Ove er uddannet tømrer – og fik hurtigt nok at gøre her med forskelligt vedligeholdelsesarbejde.

Gudrun Krog, som en tid har haft nogle timer om dagen ved rengøringsarbejde på skolen, har ønsket at få et andet arbejde fra 1. august i år. Vi har ikke ansat en afløser, så det vil sige, at kursister og lærere varetager al rengøringen – bortset fra køkkenets område.

Først i januar var håndværkerne nået så langt med den nye lærerbolig i køkkenhaven, at vi kunne holde rejsegilde. Boligen indeholder 2 lejligheder, der nu forlængst er taget i brug.

Lejligheden over gymnastiksalen er lavet om til væve- og syværksted. 11–17 gangen fik ved hjælp af januarholdets indsats på det praktiske område en kvikkere kulør, som strækker sig helt ned i kælderen. Et af undervisningslokalerne – B – fik i løbet af sommerferien et ganske andet udseende, og i øjeblikket er det E, der undergår en tiltrængt forvandling.

For bedre at kunne have overblik over materialekøb og -forbrug og for at give flere muligheder for aktiviteter i fritiden, har vi indrettet en slags forretning med forskellige materialer. (Ved »en slags forretning« forstår, at det gerne skulle være uden over- eller underskud).

Det nuværende hold kursister tæller 67, hvoraf 43 er kvindelige og 24 mandlige, så der er sket en lille ændring i fordelingen.

Else Jensen

Et par oplevelser fra Kenya

En ældre afrikaner kom en dag ind på klinikken og sagde, at han ikke kunne høre. Jeg målte hans høreevne og fandt, at han havde et ret stort høretab. Han havde ikke tidligere været under behandling, så jeg bad om hans navn, alder m. m. og spurgte ham også om, hvor længe han havde haft problemer med hørelsen.

»Joh«, sagde han, »for nogle år siden kunne jeg heller ikke høre; men så gik jeg hen til medicinmanden, og han hjalp mig. Han lavede trolddom med en stok og nogle planter, og så kom der syv fluer ud af det ene øre og fem fluer ud af det andet øre, og så kunne jeg høre igen«.

Det bekræftede min mistanke om, at manden havde snydt måleinstrumenterne. Han simulerede, at han ikke kunne høre. Jeg tænkte for sjov på, om jeg skulle spille medicinmand og lade som om, at jeg fandt en edderkop i hans øre. Men i stedet sendte jeg ham til en psykiater.

Denne oplevelse er én af mange, jeg havde i de to år, Frede og jeg var ulandsfrivillige i Kenya. Jeg var socialpædagog og var tilknyttet Kenya Society for Deaf Children (K. S. D. C.). Det er en privat organisation, hvis midler hovedsagelig kommer fra indsamlinger og gaver. Kenyas regering yder et mindre tilskud til gengæld for det arbejde, organisationen påtager sig ved Nairobis klinikker og skoler.

Jeg var den eneste socialpædagog tilknyttet K. S. D. C., og jeg fik derfor snart et særligt arbejdsområde. Jeg færdedes kun lidt på klinikkerne og brugte størstedelen af min tid til at igangsætte en tilsynsservice for delvis døve børn. Det drejede sig hovedsagelig om børn, der kunne høre så godt, at de kunne følge med i en normal skole. Jeg tog rundt på skolerne og hjalp de døve børn med deres høreapparater. Jeg støttede med ekstra undervisning, når de havde svært ved at følge med. Jeg kontaktede deres lærere og deres familie og fortalte dem, hvordan de kunne hjælpe det hørehæmmede barn.

Det var et taknemmeligt arbejde. Kenya er et fattigt land, og befolkningen er ikke forvænt med social hjælp.

En dag kom en dreng med et stort sår i øret. En uge tidligere havde jeg givet ham et høreapparat gratis, og han var blevet lykkelig. Nu kunne han høre. Men jeg havde givet ham en forkert størrelse ørefanger og måske glemte at sige, at han skulle komme igen, hvis det gnavede. Og han var så

glad for apparatet, at han havde beholdt det på, selv om det gjorde ondt. Nå, det tog kun kort tid at give ham en passende ørefanger, og drengen gik glad af sted igen. Faktisk var han så taknemmelig, at han lavede et fint kobberbælte og forærede det til mig. Det gjorde mig næsten flov. Jeg syntes ikke, han havde fået mere hjælp, end han havde krav på.

Andre gange fik jeg en levende høne af en taknemmelig patient. Det var lidt besværligt at køre med sådan en på bagsædet. Så var det nemmere de gange, jeg fik bananer eller anden frugt.

Ja, almindeligvis var folk taknemmelige; men der var også undtagelser. En dag kom en far med sin døve pige og afleverede hende. Han syntes, hun var for besværlig og regnede med, at vi ville overtage hende.

En anden dag tog jeg ud til en rig inder-familie og tilbød at hjælpe deres unge datter med et høreapparat. Men det ville de ikke have. Datteren var ret køn, og familien anså det for at være en fordel, at datteren ikke kunne høre og tale. Så ville det blive lettere at få hende gift, mente de.

Nogle gange skete det, at jeg måtte tage ud i slumkvarterer og søge at finde frem til en familie. Det var selvfølgelig spændende, men mest ubehageligt. Befolkningen er mistroisk og ikke hjælpsom. Det er kedeligt, for netop denne del af kenyanerne har stor brug for hjælp. Engang undersøgte jeg 50 børn på en skole i et fattigt område. Ikke færre end 10 havde en væsentlig hørenedsættelse. Årsagen er, at de har haft mellemørebetændelse, mæslinger eller malaria uden at komme under behandling.

Det er selvfølgelig trist, at så mange børn må lide. Men Kenya er fattigt, og man må tage beslutninger i stil med: Skal vi hjælpe ét handicappet barn og holde det i skole, eller skal vi holde 10 normale børn i skole?

En familie, der boede et par dagsrejser fra Kenya, kom en dag for at få deres mentalt handicappede barn undersøgt. Og vi måtte sige: Rejs hjem igen, hjælp jeres barn det bedste I kan; der er ingen mulighed for at få jeres barn behandlet, endside for at få det på skole.

Sådan er det med et land i udvikling. Det er lidt tilfældigt, hvem der bliver hjulpet, og hvem der ikke bliver hjulpet. Døve børn er heldigt stillede. K. S. D. C. har længe gjort et stort arbejde. Indtil nu hovedsagelig for private midler og hovedsagelig med europæisk arbejdskraft. Men K. S. D. C. er indstillet på, at Kenya så vidt muligt skal overtage arbejdet. Da jeg forlod landet, havde jeg den glæde, at mit arbejde med døve børn i skolerne blev videreført af en velkvalificeret afrikansk døvelærer, og han blev tilmed aflønnet af Kenyas regering.

Majlis Dybkjær

Institutionens generalforsamling

1. november 1974

Ved højskolernes generalforsamling i 1973 blev der nedsat et udvalg, der skulle komme med et oplæg til en drøftelse og en art analyse af højskolens identitet og dens stilling i uddannelsessystemet. På udvalgets foranledning har der været en række artikler i Højskolebladet, og disse har dannet grundlag for en drøftelse på et par møder på skolen mellem lærerne og bestyrelsen, hvor vi har forsøgt at finde en fællesnævner, for hvad højskolen har været, og hvor den er placeret nu. Møderne blev fulgt op af et fællesmøde med naboskolerne, og sluttede med et to dages kursus på Båring højskole i maj måned.

Hvad indtryk har man så med herfra? Først og fremmest et par embedsmænd – undervisningsråd Gösta Vestlund, Stockholm og inspektør Vilhelm Nielsen, undervisningsministeriet – der på deres måde gjorde rede for, hvad det ville sige at holde højskole. Vi hørte at svenske højskoler i visse tilfælde »læste« samme stof som gymnasier – men dette måtte være fordi lærerne ikke forstod det egentlige ved højskolen – hvordan er det i Danmark? Mangt og meget bliver draget frem sådan et par dage, og noget glædes man over, medens andet gør en ked af det. Mange er meget optaget af, hvad kompetence et højskoleophold kan give – måske fordi man har erkendt, at et højskoleophold nu til dags ikke altid giver nogen kompetence i sig selv. Man undres over, at højskolelærere kan være så ensidige og snæversynede i deres tankegang, at de kun har et lille hånligt overbærende smil tilovers, når der fremsættes synspunkter, der ikke passer til deres »religion« – en mærkelig form for meningsudveksling.

Man glædes over at høre at højskoleelever kan være glade og lydhøre, hvis der bliver fortalt for dem – det kniber måske at holde interessen ved lige, hvis man ikke har noget at fortælle. Det er velgørende at høre at unge lærere er meget forsigtige med at lave al verdens undersøgelser og opstille løsninger, som ikke svarer til den virkelighed, eleverne skal fortsætte deres tilværelse i. Udvalget fortsætter deres arbejde et år endnu, og så må vi se, hvad det vil bringe.

Vedrørende det praktiske i årets løb, så har skolen haft fuldt elevhold, og det har igen givet et godt regnskab med et pænt overskud, så skolens likviditet er god. Vi har fået lærerboligen med de to lejligheder færdig og i

brug. Vi har tanker om at se krtisk på vort store byggeprogram – om det stadig skal gennemføres i den form. Ministeriet har forlangt at få vore vedtægter tilpasset deres standardudkast – vi troede ellers at disse var i orden efter at være ændret og godkendt i 1970.

Frede Bak

Til 10-års jubilarene - og lidt om nogle af dem

Og før jeg ved det, gik et år,
og før jeg ved det, gik der ti.
Jeg syntes, jeg var ung i går,
i dag min ungdom er forbi.

(Johannes Jørgensen)

Det er efterhånden mange gange, jeg har været med til et elevmøde, hvor der blev gjort noget særligt ud af »jubilarene«. Enten var jeg selv jubilar, som det er sket på et par højskoler, hvor jeg har været, eller også var jeg med til at modtage jubilarene og se, hvordan mødet mellem dem spændte af.

Visse træk gentager sig år for år. Nogle ser hinanden lidt an, før de kommer med et »då, Jens« eller »nåh, er det dig, Stine!« eller sådan noget lignende. Andre genkender hinanden på lang afstand, som om de har gået ved hinandens side i mange år. Fælles for dem alle er, at de er fyldt med godt humør og glade forventninger om, hvem de kan træffe ved sådan et møde. Snart går snakken livligt, fordi man både har det længst hensvundne samvær på skolen at tale om og meget at spørge om og fortælle hinanden om.

Og når de skilles efter mødet, er der også træk, som går igen fra år til år. Man konstaterer, at »det var vel nok sjovt at ses igen«, at »der er sandelig sket meget, siden det var os, der var på skolen«, at »det er bare kedeligt, at vi ikke var flere fra vores hold i dag«, men »det er der jo ikke noget at gøre ved nu bagefter, men det var i hvert fald da godt, at vi kom.«

Ja, sådanne udtalelser har jeg hørt mange af. Nu refererer jeg dem til jer, medens I har chancen for at agitere for at mødes til elevmødet lørdag den 3. maj 1975. Skolen og elevforeningen har gjort sit ved at sende et brev til alle fra vinteren 1964–65 og sommeren 1965. Desværre er en snes breve kommet retur, fordi adressen ikke var gyldig mere, og endnu flere er forblevet ubesvaret af grunde, som vi ikke kender. Men heldigvis har vi da også modtaget mange svar med oplysning om nuværende adresse m.m.

Nu håber vi, at I vil udfolde anstrengelser for at få hinanden med i stort tal til elevmødet. Det er ikke nogen betingelse, at man er i elevforeningen eller har besvaret det udsendte brev. I er alle sammen lige velkomne!

Her følger i korte træk noget om nogle af jer.

Erik Andersen, Vidkærsminde, Feldballe, nu: Kirkevej 7, Thorsager, 8410 Rønede. Er uddannet som tømrer.

Børge Poul Hansen, Grundfør, Hinnerup, nu: Gl. Landevej 90, Spørring, 8200 Århus N. Begyndte i gartnerfaget, men blev udlært som mekaniker og fik arbejde som smed, til der ikke var nok at lave hos hans mester. Er nu mekaniker i Spørring, hvor han har købt hus.

Svend Erik Hansson, Ringsøvej 28, Pindstrup, 8550 Ryomgård. Uddannelse: Maskinarbejder. Beskæftigelse: Reparator på Novopan i Pindstrup.

Ulf Hastrup, Klostermarken 34, Aalborg, nu: Estrup, 9530 Støvring. Arbejdede først som landbrugsmedhjælper. Blev indkaldt til flyvevåbnet, men hjemsendt før tiden p.g.a. et færdselsuheld. Solgte biler i nogle år, til han 1971 blev ansat i Provinsbankens Bygningsafdeling. Nu har han arbejde i Provinsbankens Jordfond.

J. O. Jacobsen, Søsken, Sorø, nu: Roskildevej 360, st. tv., 2630 Tåstrup. Er kloakmester.

Keld Harry Jensen, Randersvej 587, Spørring, 8200 Århus N. Har arbejdet ved landbruget hjemme og på andre gårde. Soldat i Karup og Tirstrup. På Bygholm landbrugsskole 11 mdr. 1971-72, overtog sin fars gård 1972, byggede ny svinestald 1973 og maskinhal i år. Har 60 årssøer og feder ca. 300 slagtesvin op og sælger resten som torvegrise. Så der er gang i foretagendet, kan jeg forstå.

Knud Helge Jensen, »Englund«, Mårup, Kolind, nu: »Tagkærgård«, 8560 Kolind. Har både prøvet at være fabriksarbejder og haft forskellige fodermesterpladser, inden han tog et ophold på Malling landbrugsskole 1970-71 og blev selvstændig landmand i august 1972.

Poul Ivan Jensen, Hårup Østergård, Hjortshøj, nu: »Hedegården«, Hodsager, 7490 Aulum. Sammen med Søren Mikkelsen har han været hos Anders Andersen og på andre gårde. Kom på Gråsten landbrugsskole. Gift 1974 og har købt gård i Hodsager. Har en lille dreng.

Henning Johannesen, Hårup, Hjortshøj, nu: Kærbyvej 12, Kasted, 8200 Århus N. 9 mdr.s ophold på Vejlbj landbrugsskole, p.t. fodermester på »Kærbygård«. Gift 1972. Søger efter en gård for at blive selvstændige.

Preben Johnsen, Nørregade 24, nu: Tjørnevej 4, 8382 Hinnerup. Uddannet som vogn- og beslagsmed. Efter soldatertiden har han sejlet 3 år som motormand. Nu har han læst til maskinmester i et år i Århus på maskinmesterskolen.

Peter Just, Risskov, nu: Elstedhøj 3, 8520 Lystrup. Har gået på Metalskolen, LO skolen, er klejnsmed og fungerer desuden som tillidsmand for smedene ved Jespersen & Søn, Risskov.

Svend Klinge, Eg, 8420 Knebel. Har skiftevis arbejdet hjemme og ved andre landbrug. Tog delingsføreruddannelse på et højskoleophold i Ollerup 1970-71, da gymnastik er hans store interesse i fritiden. I vinter leder han to hold. På Vejlbj landbrugsskole i 9 mdr. 1972-73 med fritsledeuddannelse.

Vagn Kristoffersen, Vitved, Skanderborg, nu: Østervej 3, Stilling, 8660 Skanderborg. Arbejdede ved landbruget et par år, inden han blev soldat, og har siden været chauffør i Grovvareforeningen i Galten. Blev gift 1968 og har tre børn. Købte hus i Stilling 1972.

- Christian Løcke*, Stødov, Helgenæs, 8420 Knebel, for tiden: White Creek Dairy LTD, Tappen B C, Canada. Arbejdede først hjemme på sin fars gård, dernæst som karl på Malling landbrugsskole og som fodermester nær Solbjerg, og efter soldatertjenesten var han på en gård i Svejts. Tilbage til Malling landbrugsskole som elev i et år (afsluttende med det grønne landmandsbevis) og som fodermester i 2½ år. I maj i år blev han gift med Jytte Holst Andersen, og i juli emigrerede de til Canada, dog måske kun for 2–3 år. Han arbejder på en gård med 140 køer, hun på et alderdomshjem i nærheden.
- Ole Mikkelsen*, Thorup, 8420 Knebel. Ved landbrug i 2 år, lastvognschauffør i ½ år, på maskinstation i 1½ år, så igen lastvognschauffør ca. 2 år, nu medejer af sin fars forretning (taxi og busser).
- Preben Høj Philipsen*, Liflandsgade 7, 2 th., nu: Tingvej 16, 2 th., 2300 København S. Udlært som blikkenslager og arbejder for tiden som sådan.
- Palle Skøtt*, Grundfør, nu: Gl. Landevej 27, Spørring, 8200 Århus N. Arbejdsdreng på en træskofabrik. I lære som ekspedient på Jyllands Tæppelager og Frederiksbjerg Tæppehus. Som udlært kom han ind som soldat. Senere post i Hinnerup, som imidlertid gav for lidt. Nu: Trykker i sengetøj og damekonfektion på Nordisk Textil Tryk. Har en lille dreng og bor i lejlighed i Spørring.
- Svend Erik Stær*, Essig, nu: Vagtelvej 41, 8560 Kolind. Vendte tilbage til landbruget, men begyndte snart samtidig at læse til realeksamen på to 5 mdrs. kursus. Dernæst 4 mdrs. sprogkursus på Kalø landboskole og handelsseksamen i Randers. Trods den gode uddannelse var det ikke muligt at få et tilfredsstillende arbejde. Derfor købte han en taxa og fik holdeplads på Tirstrup lufthavn, og da der så tilbød sig en plads som portør i Tirstrup lufthavn, tog han imod den. Der kan vi altså træffe ham, når vi skal ud at flyve derfra!
- Knud Vilstrup Sørensen*, Vitved Søndergård, nu: Præstevejen 16, Vitved, 8660 Skanderborg. På Viborg gymnastikhøjskole 1969–70 og på Bygholm landbrugsskole 1971–72. Købte 1972 en landbrugsejendom på 15 td. land.
- Martin Sørensen*, Korupskov, nu: Vestergade 98A, 8550 Ryomgård. Uddannet som tømrer i Ryomgård og har arbejdet flere steder på Djursland. Fra 1. januar 1974 egen forretning i Ryomgård.
- Jens Jørgen Vestergaard*, Hørslevvej 9, Skovby, 8464 Galten. Er for tiden beskæftiget som specialarbejder.
- Anne (Andersen) Thuesen*, »Trangsmosegård«, Gravlev, nu: Århusvej 3, 8430 Tirstrup Østj. Blev gift 1971 med en uddeler og boede 1½ år på Anholt, hvor der kun var ca. 170 mennesker. I 1973 flyttede de til Tirstrup. Anne har nu arbejde som servitricer på »Møllerens Hus« i Ugelbølle, medens hendes mand er butikslederassistent i Tirstrup. De har en søn.
- Karen (Andersen) Kristensen*, Assentoft, nu: Fuglebakken 83, 8900 Randers. Ved at arbejde på et hotel fik hun lyst til madlavning, kom i lære og blev uddannet smørrebrødsjomfru. Gift i 1970 med en tømrer, der nu er lærerstuderende. Har eget hus i Randers og en lille datter.
- Bente Hansen*, Toftevej 24, Vallensbæk 2620 Albertslund. Startede umiddelbart efter opholdet i Egå på uddannelsen til forsorgspædagog. Senere fik hun udlængsel og tog plads på Astmasanatoriet i Kongsberg i Norge. For tiden er hun hjemme og agter at gå ind i et omsorgsarbejde for pensionister.
- Ilse (Hansen) Rasmussen*, Ringsø, nu: Over Hadstenvej 34, 8370 Hadsten. Pige i huset, ekspeditricer i et cafeteria, gift 1968. Hun og hendes mand har et øldepot i Hadsten. Ilse ordner regnskaber, passer telefon og har også to (nu måske tre) børn at passe.
- Kirsten Jytte (Hansen) Friis*, Ebdrup, nu: Sallhedevej 110, 8450 Hammel. Efter skoleopholdet blev hun centralpige i Hyllested, Nødager og til sidst i Ryomgård. Så prøvede hun at rulle cigarer i Holme, og nu har hun arbejde med at lave levende lys i Sall ved Hammel. Er gift og har to børn.

- Jonna (Jensen) Flou*, Hårup, nu: Hvarre, 9510 Arden. Var to år i forretning og 1 år på De gamles Hjem i Malling. Kom så på højskole 1968 i Støvring. Der mødte hun sin mand. Nu har de købt en gård, som de driver som landbrug. De har to børn.
- Lisbet Bøjen Jensen*, Spørringvej 12, Mejlbj, 8530 Hjortshøj. Fik en treårig uddannelse hos A/S Jyllands Frøhandel i Århus. Fortsatte med et seks måneders kontorkursus og var sommeren 1971 på Rønshoved højskole. Gik så over i forsikringsbranchen og arbejder nu i Tryg Forsikring i Viby.
- Marianne (Kroer) Svenningsen*, Ramten, nu: Hjortetakvej 15, Søby, 8543 Hornslet. Har bl. a. arbejdet på Bangholm keramikfabrik og på systue i Holme. Er nu gift og har to piger, som hun går hjemme og passer.
- Olga Marie (Loft) Nielsen Jensen*, Hørret, nu: Valdemarsgade 36, 3, 7100 Vejle. Er gift med en smed fra Himmerland og har hjem i Vejle. Har for tiden arbejde som kogejomfru.
- Birgit (Lundsgaard) Rasmussen*, Ringe, nu: Solsiden 36, 5474 Veflinge. Forskellige jobs på fabrik, i manufakturhandel m. m., men kom under revalideringen p.g.a. dårligt håndled og læser nu til teknisk forberedelseksamen. Er gift, har to børn og et stort hus at passe.
- Rita K. (Madsen) Pedersen*, Ødum, nu: Skelvangsvej 75, 2. th., 8900 Randers. Har stået i forretning i 1½ år på Sjælland og derefter boet i Randers, hvor hun har arbejdet i 4 år. Er gift og har en dreng på 4 mdr., så hun for tiden er hjemmegående husmoder.
- Tove (Madsen) Mortensen*, Ødum, nu: Erslevvej 32, Galten, 8370 Hadsten. Rejste til Møen 1967, fordi hun havde truffet en tømrer på håndværkerskolen i Hadsten, som var derfra. De blev gift 1971 og har en søn. De byggede hus, men solgte det og flyttede i år til Galten.
- Anne Kirstine Nielsen*, Strands, nu: Østre Fasanvej 2, 8410 Rønede. Stod i købmandsforretning en tid, fortsatte i skoforretning. Har for tiden arbejde som ekspeditrice i en skotøjsforretning i Grenå.
- Jette (Nielsen) Mortensen*, Tirstrup, nu: Elmevej 10, 8543 Hornslet. Har været på Olle-rup gymnastikhøjskole. Er beskæftiget som fotolaborant. Jette blev i august gift med Jørgen Mortensen, der var på Egå efterskole 1962-63.
- Bente Søgaard (Pedersen) Hansen*, Hallerup, Langå, nu: Randersvej 144, 8450 Hammel. Fik plads i huset en tid, men blev gift allerede som syttenårig. Har tre børn og er hjemmegående husmoder.
- Ulla Simonsen*, Kolind, nu: Box 147, 3900 Godthåb, Grønland. Er uddannet som frisør og arbejdede som selvstændig i Kolind i tre år. Rejste i maj i år til Grønland, hvor hun også er frisør. Kommer til elevmødet 3. maj 1975, hvis hun får ferie.
- Jytte (Steen) Vinther*, Tilst, nu: Stenkelbjergvej 27, Tilst, 8381 Mundelstrup. Efter skoleopholdet her uddannet som klinikassistent, nu tandplejeassistent ved Århus kommunale børnetandpleje. Gift 1971 med Mikael Vinther, der var på Egå efterskole 1962-63.
- Grethe Sørensen*, Ebberup, nu: Firkløvervej 3, st., 8800 Viborg. Har haft et fem mdr.s højskoleophold og taget realeksamen på to-årigt kursus. Er for tiden på Viborg Børnehaveseminarium, hvor hun bliver færdig i juli 1975.
- Lisbeth Skov (Sørensen) Pedersen*, Søften, nu: Nørrevangen 31, 8382 Hinnerup. Har været på Snoghøj folkehøjskole. Blev gift i 1971 og har en dreng. Hun har i seks år været hushjælp hos en af vore tidligere elever fra 1944, Gunhild Bråd.
- Ninna Klessner (Sørensen) Frederiksen*, Nimtofte, nu: Bøsbrovej 44, Vorup, 8900 Randers. Er gift med en tømrer og har en datter. Ninna har været på en konfektionsfabrik i 3 år, hvad hun syntes godt om. I øvrigt vil hun gerne i forbindelse med nogle af dem, hun var på skole med, især dem, hun boede sammen med.
- Anna Marie Wittrup (Thomsen) Andersen*, Hjallerup, nu: Gundestrup Østergård, 9600 Års, Himmerland. Begyndte i 1967 på et kursus til realeksamen i Aalborg om eftermiddagen og var tjenestepige på en gård om formiddagen. Fra 1969 til 1973 syge-

plejeelev på Aalborg amtssygehus. Derefter til Blegdamshospitalet i København, hvor hun efter kun 8 mdr.s tjeneste som assistent fik en afdelingsledelse. I år købte hendes forlovede en gård, de blev gift til pinse, og nu har Anna Marie arbejde som sygeplejerske på Farsø sygehus. Bor to km øst for Års ved Rold-Haverslev-vejen og vil gerne have besøg af jer kammerater fra Egå.

Inger (Tulstrup) Eskerod, Hinnerup, nu: Engtoften 4, Virring, 8660 Skanderborg. Var på forskellige plejehjem som medhjælp ved sygeplejen og i køkkenet. Gift 1973 og har en dreng.

Vedtægter for Egå elevforening

1. Foreningens formål er:
 - a) at knytte og vedligeholde forbindelsen mellem Egå efterskole/ungdomshøjskole og dens elever og imellem disse indbyrdes,
 - b) at støtte Egå ungdomshøjskole på bedst mulig måde, så den kan vinde udbredelse i stadig større kredse og vedblivende arbejde frit og uafhængigt.
2. Medlem af foreningen kan enhver blive, der som elev eller ansat har opholdt sig på skolen. Medlemskontingent fastsættes af bestyrelsen og opkræves én gang om året.
3. Bestyrelsen består af 7 medlemmer, der vælges på generalforsamlingen for 2 år ad gangen. Der vælges skiftevis 4 og 3 medlemmer. Samtidig vælges hvert år 2 suppleanter. 2 revisorer vælges for 2 år ad gangen. Første gang den ene dog kun for et år. Bestyrelsen vælger selv formand og næstformand blandt sine medlemmer samt en kasserer. Foreningens regnskabsår går fra 1. april til 31. marts.
4. Generalforsamling, hvortil der indkaldes med 14 dages varsel, holdes en gang årligt med følgende dagsorden:
 1. Valg af dirigent.
 2. Formandsberetning.
 3. Regnskab.
 4. Eventuelle forslag.
 5. Valg.
 6. Eventuelt.Der skal indkaldes til ekstraordinær generalforsamling med 14 dages varsel såfremt 5 bestyrelsesmedlemmer ønsker det eller hvis 1/3 af foreningens medlemmer stiller skriftligt krav herom.
5. Alle beslutninger, såvel i bestyrelsen som ved generalforsamlingen, afgøres ved almindelig stemmeflertal. I tilfælde af stemmelighed i bestyrelsen er formandens stemme afgørende. Ændringer i disse vedtægter kan dog kun ske, såfremt 2/3 af de på en generalforsamling afgivne stemmer slutter sig dertil. Opløsning af foreningen kan kun finde sted,

når det på to generalforsamlinger med mindst ét års mellemrum vedtages hver gang med mindst 2/3 af de afgivne stemmer.

6. Hvis foreningen opløses skal dens midler overdrages til den selvejende institution Egå ungdomshøjskole. Såfremt denne ikke eksisterer – til en forening, der fremmer højskoletanken.

Forskelligt

Elevmødet vil blive afholdt lørdag den 3. maj 1975

Program vil blive udsendt til elevforeningens medlemmer. Eleverne fra august-december 1969, august-maj 1969-70, januar-maj 1970, 1964-65, 1965, 1949-50, 1950, 1934-35, 1935, 1924-25 og 1925 indbydes hermed til et jubilæumsarrangement kl. 12 inden det egentlige elevmøde. Tilmelding kan ske til højskolen senest den 28. april.

Adresseændringer

Hvis der er tale om ny adresse, der ventes at gælde for mere end et år, bedes den meddelt til: Egå Ungdoms-Højskole, Eghøjvej 31, 8250 Egå. Husk at anføre elevårgang.

Højskolens kursusterminer

Skolen har kurser af 20 ugers varighed i perioderne januar-maj og august-december. Ungdoms-Højskolen er en folkehøjskole, der specielt har tilrettelagt sine kurser for 17-19 årige og for 16 årige, der har modtaget 10 års undervisning. Skolens brochure udleveres ved henvendelse til højskolen. Tlf. (06) 22 01 26.

Bestyrelsen for Egå Ungdoms-Højskole

Karen Klinge Andersen, Rosenhøjvej 18, Ugelbølle, 8410 Rønde.

Frede Bak, Rodskov, 8541 Skødstrup (formand).

Bjørn Dybkjær, Alleen 2, 5653 Nørre-Lyndelse.

Ester Kvist-Andersen, Østre Møllevej 11, Trige, 8200 Århus N.

Lis Mogensen, Skjørring, 8544 Mørke.

Anders Willemoes Nielsen, Helvegshøjen 3, Overlund, 8800 Viborg.

Jes Thomsen, Bynksminde, 8250 Egå.

Bestyrelsen for Egå Elevforening

Karen Klinge Andersen, Rosenhøjvej 18, Ugelbølle, 8410 Rønde (formand)

Anna Christensen, Bruunsgade 28, 1., 8000 Århus C.

Margit Dalsgård, Søndergade 1 B IV, 8000 Århus C.

Terkel Højholt, Hørbylundvej, 8600 Silkeborg.

Signe Jannerup, Jens Bagesensvej 100, 5., 8000 Århus C.

Peter Rhode Jensen

Birthe Frank Petersen, Torstilgårdsvej 86, I. tv., 8381 Mundelstrup.

Elevforeningens regnskab 1973-74

Indtægt:

Kassebeholdning ved periodens start	19,76
Indtægt ved elevmøde	960,00
Medlemsbidrag	10.547,50
Gaver til foreningen	308,60
Salg af Egå-bøger på skolen	112,00
Indvundne renter	14,81
Tilskud til Egå-bogen fra skolen	800,00
Salg af Egå-bogen til skolen	1.744,00
Lånt af skolen	380,00
	<hr/>
Balance	14.886,67

Udgift:

Elevmøde	722,05
Gaver	16,25
Blanketter, kuverter og tryksager	215,05
Porto	3.131,60
Egåbogen	10.706,50
	<hr/>
I alt	14.791,45
Kassebeholdning ved periodens slutning	95,22
	<hr/>
Balance	14.886,67

Egåfondets regnskab 1973-74:

Indtægt:

Kassebeholdning	3.560,96
Renter fra sparekassen 1.10.72-31.3.73	107,96
Renter fra sparekassen 1.4.73-25.4.74	260,16
Renter af obligation	40,00
	<hr/>
Balance	3.969,08

Udgift:

Kassebeholdning	3.969,08
	<hr/>
Balance	3.969,08

Formue:

Sparekassebog	3.969,08
Obligation	1.000,00
	<hr/>
I alt	4.969,08

Kursister

Januar-maj 1974

Esther Adelholm, 8230 Åbyhøj
Gina Andersen, 5540 Ullerslev
Karin Andersen, 2100 København Ø.
Mikael Andersen, 2500 Valby
Anne Buchardt, 8900 Randers
Ivan Christensen, 8210 Århus V.
Lene Christensen, 5683 Hårby
Lisbeth Christiansen, 4230 Skælskør
Pia Drachmann, 2300 Sundby
Eva Eriksen, 8800 Viborg
Finn Eriksen, 8900 Randers
Claus Hansen, 9530 Støvring
Joan Hansen, 8900 Randers
Per Hansen, 7500 Holstebro
Susanne Hansen, 7100 Vejle
Annelise Hardt, 4000 Roskilde
Jesper Husby, 4700 Næstved
Jette Høgsberg, 2200 København S.
Anne-Lisbet Jacobsen, 7900 Nykøbing M.
Bente Jakobsen, 2100 København Ø.
Edith Jakobsen, 7500 Holstebro
Brian Jensen, 6000 Kolding
Per Emil Jensen, 9631 Gedsted
Randi Jensen, 7500 Holstebro
Steen Jespersen, 5700 Svendborg
Annie Jørgensen, 2730 Herlev
Laila Jørgensen, 5260 Hjallese
Karl-Henrik Koføed, 4380 Nyrup
Ole Kristjansen, 2670 Greve Strand
Irene Kurtzweil, 4300 Holbæk
Helle Larsen, 8800 Viborg
Henrik Larsen, 2650 Hvidovre
Niels Larsen, 7620 Lemvig
Vivi Larsen, 2200 København N.
Kirsti Laursen, 8970 Havndal
Kirsten Lindquist, 4600 Køge
Annemarie Lund, 2300 København S.
Susanne Madsen, 5000 Odense
Frans Mattesen, 8600 Silkeborg
Jonna Mikkelsen, 7884 Fuur
Anne-Marie Nielsen, 8800 Viborg
Bjarne Nielsen, 8963 Auning
Jette Nielsen, 7500 Holstebro
Karen Margrete Nielsen, 5761 Ollerup
Lis Nielsen, 4400 Kalundborg
Marianne Nielsen, 2700 Brønshøj
Eva Nysteen, 4600 Køge
Lone Nørgaard, 8900 Randers
Grethe Olesen, 8832 Skals
Grete Olsen, 8900 Randers
Birgit Pedersen, 7000 Fredericia
Jytte Pedersen, 5540 Ullerslev
Henny Petersen, 6500 Vojens
Kirsten Piil, 4850 Stubbekøbing
Helle Poulsen, 7090 Brejning
Poul Rasmussen, 5700 Svendborg
Peter Reesen, 4400 Kalundborg
Marianne Riise, 2850 Nærum
Nina Sand, 2840 Holte
Marianne Schultz, 7080 Børkop
Birgit Sørensen, 7323 Give
Susanne Tilk, 8370 Hadsten
Jane Tougård, 9631 Gedsted
Elisabeth Tronhjem, 7620 Lemvig
Peter Wagner, 2930 Klampenborg
Suzanne Willumsen, 7500 Holstebro
Susanne Wulff, 7000 Fredericia
Connie Østerbø, 7550 Sørvad
Lisbeth Østergaard, 8800 Viborg

Esther Adelholm

Gina Andersen

Karin Andersen

Mikael Andersen

Anne Buchardt

Ivan Christensen

Lene Christensen

Lisbeth Christiansen

Pia Drachmann

Eva Eriksen

Finn Eriksen

Claus Hansen

Joan Hansen

Per Hansen

Susanne Hansen

Annelise Hardt

Jesper Husby

Jette Høgeberg

Anne-Lisbet Jacobsen

Bente Jakobsen

Edith Jakobsen

Brian Jensen

Per Jensen

Randi Jensen

Steen Jespersen

Anne Jørgensen

Laila Jørgensen

Karl Henrik Kofod

Ole Kristjansen

Irene Kurtzweil

Helle Larsen

Henrik Larsen

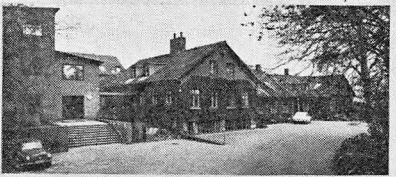
Niels Larsen

Vivi Larsen

Kirsti Laurson

Egå Ungdomshøjskole

JAN. MAJ 1974

Kirsten Lindquist

Annemarie Lund

Susanne Madsen

Frans Mattesen

Janna Mikkelsen

Anne-Maria Nielsen

Bjarne Nielsen

Jette Nielsen

Karen M. Nielsen

Lis Nielsen

Marianne Nielsen

Eva Nystén

Lone Nørgård

Grethe Olesen

Grete Olsen

Birgit Pedersen

Jytte Pedersen

Henny Petersen

Kirsten Pihl

Helle Poulsen

Paul Rasmussen

Peter Reesen

Marianne Riise

Nina Sand

Marianne Schultz

Birgit Sørensen

Susanne Tilk

Jane Tougaard

Elisabeth Tronhjem

Peter Wagner

Suzanne Wilhansen

Susanne Wolff

Camme Østerhøg

Lisbeth Østergaard

Inge-Lise Havn Jørgensen

Einarhild S. Jensen

Mogens Vestergård

Ebe Jensen

Elna Marie Madsen

Elo Madsen

Derrit Hansen

Erik Pihl Christensen

Bo Kjems

Inna Søndergård

Peer Jacobsen

Inge Rosenbergh

Bente Trillinggaard

Asper Eilstrup

Gærlun Krog

Lykke Krarup

Kjeld Krarup

P.Leth Mygind

Henning Gregersen

Esther Kirkgaard

August-december 1974

Elisabeth Andersen, 2600 Glostrup
Karen Andersen, 7140 Stouby
Ole Bang, 4683 Rønnede
Helle Broesbøl 8600 Silkeborg
Naja Buch, 3900 Godthåb
Elo Christensen, 2610 Rødovre
Flemming Christensen, 3150 Hellebæk
Gurli Clausen, 6870 Ølgod
Anne Damtoft, 2850 Nærum
Birte Dreyer, Wallsbøl
Ole Duhn, 6792 Havneby
Anders Hansen, 5500 Middelfart
Anna Hansen, 8600 Silkeborg
Doris Hansen, 3900 Godthåb
Gitte Hansen, 2840 Holte
Inger Astrid Hansen, 2600 Glostrup
Kim Hansen, 2720 Vanløse
Kirsten Hedegård, 9690 Fjerritslev
Hans Heilmann, 3912 Sukkertoppen
Anne-Marie Hjelholt, 5762 V. Skerninge
Pia Høgh, 9000 Aalborg
Steen Jacobsen, 3300 Frederiksværk
Ann Jensen, 6700 Esbjerg
Jørgen Jensen, 7441 Bording
Poul-Erik Jensen, 8900 Randers
Lis Johannsen, 6280 Højer
Birthe Johansen, 9900 Frederikshavn
Anna Jørgensen, 8900 Randers
Jim Kalstrup, 9700 Brønderslev
Ib Karlsen, 5610 Assens
Ulla Kehlet, 7620 Lemvig
Grethe Kramer, 3900 Godthåb
Jane Kristensen, 9000 Aalborg
Mona Kristensen, 9610 Nørager
Jette Kristiansen, 8983 Gjerlev J.
Anette Larsen, 9900 Frederikshavn
Marianne Larsen, 5260 Hjallesø
Kirsten Liisberg, 5270 Næsby
Jette Madsen, 5000 Odense
Sigga Madslund, 2000 København F.
Knud Mikkelsen, 8850 Bjerringbro
Lill Monrad, 9600 Års
John Bruno Mühlerweith, 3150 Hellebæk
Dorthe Nielsen, 4690 Haslev
Gitte Nielsen, 7400 Herning
Jonna Nielsen, 2100 København Ø.
Lene Nielsen, 2850 Nærum
Søren Nielsen, 7800 Skive
Ann Olesen, 9460 Brovst
Preben Olesen, 8600 Silkeborg
Jack Olsen, 2000 København F.
Lone Pedersen, 8800 Viborg
Marianne Hein Pedersen, 5260 Hjallesø
Ole Pedersen, 7100 Vejle
Torben Pedersen, 5000 Odense
Marianne Rasmussen, 7400 Herning
Gitte Rinds, 2100 København Ø.
Klaus Seidelin, 9000 Aalborg
Bob Spicker, 2720 Vanløse
Erling Svendsen, 8723 Løsnig
Linda Svendsen, 4673 Rødvig Stevns
Inger Sørensen, 8270 Højbjerg
Marianne Sørensen, 8500 Grenå
Michael Sørensen, 2200 København N.
Runa Sørensen, 8833 Ørum Sdr. Lyng
Jens Sütø, Flensborg
Birgitte Wormsborg, 3460 Birkerød

Elisabeth Andersen

Karen Andersen

Ole Bang

Helle Broesbol

Neja Buch

Elo Kristensen

Flemming Christensen

Gurli Clausen

Anne Damtoft

Birte Dreyer

Ole Duhn

Anders Hansen

Anna Hansen

Doris Hansen

Gitte Hansen

Inger Hansen

Kim Hansen

Kirsten Hedegård

Hans Heilmann

Anne-Marie Hjelholt

Pia Høgh

Steen Jacobsen

Ann Jensen

Jørgen Jensen

Poul-Erik Jørgensen

Lis Johannsen

Birthe Johansen

Anna Jørgensen

Jim Kalstrup

Egå Ungdomshøjskole

AUG. DEC. 1974

Ib Karlsen

Ulla Kehlet

Grethe Kramer

Jane Kristensen

Mona Kristensen

Jette Kristiansen

Anette Larsen

Marianne Larsen

Kirsten Lisberg

Jette Madsen

Signe Madslund

Lill Mourad

John Møllerweith

Dorthe Nielsen

Gitte Nielsen

Jonna Nielsen

Lene Nielsen

Søren Nielsen

Preben Olesen

Ann Olesen

Jack Olsen

Lone Pedersen

Marianne Pedersen

Torben Pedersen

Marianne Rasmussen

Gitte Rinds

Bob Spicker

Stefan Svendsen

Linda Svendsen

Inger Sørensen

Marianne Sørensen

Michael Sørensen

Rana Sørensen

Jens Sjøtø

Birgitte Wormsborg

Inge-Lise Ravn Jørgensen

Gunhild S. Jensen

Mogens Vestergård

Else Jensen

Eina Marie Madsen

Elo Madsen

Erik Pihl Christensen

Bo Kjens

Henning Gregersen

Inge Rosenberg

Ove Sørensen

Irene Sødergård

Kjeld Krarup

Birgit Malher

P. Leth Mygind

Aneta Thomsen

Ann Pedersen